FUTURE IS YOUR BUSINESS

TADEÁŠ ŘÁHA

ADÉLA SNOPOVÁ

MAREK MILTNER

KRYSTYNA PYSZKOVÁ

ALEŠ MICHL

MARKÉTA HUJEROVÁ

ZBYNĚK FROLÍK

MATĚJ BRZICA

ANDREA BOHAČÍKOVÁ

PETR BALVÍN

MARTA SÝKOROVÁ

DAVID HAUERLAND

MATĚJ SKALICKÝ

TOBIÁŠ BRUNO GALIA

DANIEL PROKOP

BOLD MOVE

Investice
do mladých je
investice do Česka,
které půjde
s dobou.

better
future.

www.prolepsibudoucnost.cz

Je čas udělat *BOLD MOVE*

Aktuální situace v České republice ukazuje, jak moc naše země potřebuje nezávislá média. A bude čím dál víc potřebovat i taková média, která se zaměřují na mladé lidi. Mladá generace potřebuje informace a zprávy, kterým může věřit. Přesně to se Bold News snaží od svého vzniku nabízet. A hodláme v tom pokračovat.

V další etapě jsme se rozhodli nabídnout mladým lidem mnohem víc než jen důvěryhodné zprávy. Z Bold News vyrůstá BeBold Media Family, mediální dům, který propojuje obsah, osobnosti, komunity a události. Přibíráme nové projekty a vytváříme prostor pro další značky a příběhy. Do BeBold Media Family nově patří například investigativní projekt Control, za kterým stojí zkušení investigativní reportéři Václav Crhonek a Zuzana Černá.

A naše působení rozšiřujeme také o magazín věnovaný budoucnosti, ekonomice, byznysu, vědě a trendům. BOLD MOVE, který právě držíte v rukou, chce mladé generaci nabídnout víc než jen příběhy úspěšných lidí. Chceme přinášet perspektivu, informace a inspiraci. A především povzbudit mladé, aby se nebáli udělat vlastní odvážný krok. S novými projekty přicházejí i noví lidé. Náš tým posiluje zkušený novinář, který se ujímá pozice šéfredaktora BOLD MOVE. Jeho první úvodník najdete ostatně hned vedle na stránce. Kdo to je a kdo další bude tvořit redakční tým? To odhalíme už v novém roce.

BOLD MOVE je pro nás každopádně už teď symbolem pohybu, odvahy, rozhodnosti a odolnosti. Opakem ustrnutí, rezignace a pasivity, které patří snad k největším rizikům demokraticky fungující společnosti. Věřím, že dokud mezi námi budou lidé s elánem, nápady a odhodláním věci zlepšovat, máme důvod dívat se do budoucnosti s optimismem. A právě takovým lidem chceme napříč všemi formáty BeBold Media Family dávat prostor.

Alice Mikulášová
CEO, BeBold Media Family

Optimismus do žil

Nejistota. V době bezprecedentního materiálního blahobytu pociťuje mnoho z nás obavy z toho, co přinesou dny příští. Důvodů je dost. Válka na našem kontinentu, klimatické změny, nedostupné bydlení nebo překotný rozvoj umělé inteligence. To všechno ovlivňuje naši každodenní realitu, když ne přímo, tak alespoň v podobě informačního šumu.

Kde tedy hledat naději a útěchu? Neskromně věřím, že obojí naleznete na následujících stránkách. Zachytili jsme na nich příběhy mladých lidí, kteří mají odvahu a talent měnit svět. Zakládají startupy, píší knihy, řídí školy, pomáhají ostatním a posouvají věci kupředu. Jsou zkrátka „bold“.

Na stránkách BOLD MOVE se tito mladí lidé potkávají s osobnostmi, které už velké věci v byznysu, vědě i společnosti dokázaly. Věříme totiž, že budoucnost vzniká v dialogu generací.

What’s Next? A Who’s Next? Co přijde dál? A kdo bude u toho? To jsou dvě ústřední otázky historicky prvního čísla BOLD MOVE. Chceme nejen představovat inspirativní osobnosti, ale také hledat odpovědi na otázky ohledně naší budoucnosti. A nahlížet na tato témata především očima mladé generace.

Věříme, že nejlepším lékem na nejistotu není předstírat, že víme, co přijde. Je to snaha porozumět změnám, ochota připravit se na ně a odvaha opustit komfortní zónu a udělat třeba i krok do neznáma. Přál bych si, abyste díky BOLD MOVE vnímali budoucnost jako příležitost. A aby vás povzbudil k odvaze pouštět se do nových věcí a vytrvat. Protože naše společnost odvážné lidi potřebuje.

Přeji příjemné čtení a optimismus do žil,
Váš budoucí šéfredaktor BOLD MOVE

BOLD MOVE: Nulté vydání magazínu u příležitosti konání Young for Future Summit 2026
Vydavatel: AP Production News s.r.o., Sídlo: Praha, IČO: 17997461 | Redakce: Bold News | Grafické zpracování: Foxo | Foto portrétů finalistů: Roman Black Černý

22

Aleš Michl
GUVERNÉR ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

28

Zybněk Frolík
ZAKLADATEL SPOLEČNOSTI LINET

36

Andrea Bohačíková
ZAKLADATELKA EKOSYSTÉMU M.ARTER

46

David Hauerland
ZAKLADATEL SPOLEČNOSTI FIDUROCK

56

Daniel Prokop
ZAKLADATEL PAQ RESEARCH

WHAT'S NEXT

WHO´S NEXT

06

Tadeáš Ráha
CHANGEMAKER OF THE YEAR

10

Adéla Snopová
BOLD AWARD

14

Marek Miltner
AI & TECHNOLOGY

18

Krystyna Pyszková
ECONOMY, FINANCE
& FINANCIAL LITERACY

24

Markéta Hujerová
HEALTHCARE & MEDICINE

32

Matěj Brzica
EDUCATION & FUTURE SKILLS

38

Petr Balvín
ENERGY, CLIMATE
& SUSTAINABILITY

42

Marta Sýkorová
SOCIAL IMPACT,
CULTURE & SOCIETY

48

Matěj Skalický
MEDIA, PUBLIC & STRATEGIC
COMMUNICATION

52

Tobiáš Bruno Galia
DEMOCRACY, PUBLIC SERVICE
& CIVIC SOCIETY

Nejde o to, kolik vyděláme. Jde o to, kolika *lidem pomůžeme*

Devětadvacetiletý Tadeáš Řáha byl původně nominovaný na ocenění CHANGEMAKERS AWARDS v kategorii Healthcare & Medicine.

Vzhledem ke kombinaci sociální komunikace a obsahu, jímž se v oboru marketingu zabývá, byl nakonec vyhlášen CHANGEMAKEREM OF THE YEAR, tedy celkovým vítězem. Tadeášovi byla v dětství stejně jako většině pacientů s tímto onemocněním pozdě diagnostikována Scheuermannova choroba. Ta způsobuje předčasnou degeneraci páteře a chronickou bolest. Dnes jako student a absolvent několika fakult Univerzity Karlovy převedl dle svého motta „Flippin' Pain Into Social Gain" své bolestné zkušenosti do česko-slovenské kampaně za včasný záchyt vad páteře pro ostatní. Získal za ni řadu ocenění, například Mimořádnou cenu rektorky Univerzity Karlovy, Českou cenu za PR, Zlatý středník a je také ve finále Světových cen za PR a komunikaci v kategorii Student světa. Především se ale zabývá společenskou změnou jako takovou. V Česku rozvíjí jinde etablovaný obor sociální marketing, který nabízí obrovský potenciál pro změnu chování ve prospěch jednotlivců a společnosti. I Tadeáše jsme se ptali nejen na to, jak bude vypadat budoucnost v Česku pro mladé a marketingová komunikace v roce 2050.

Co vás jako první napadne, když se řekne slovo budoucnost?
V mém případě nejistého zdraví to znamená především její upozadění a život v přítomnosti. To s sebou přináší nejen trápení, ale také jistou úlevu. Co se týče světa, vnímám jednoznačně jako pozitivní rozvoj umělé inteligence, která nám pomůže vyřešit řadu společenských výzev. Jsem ale tak trošku pesimista, co se týče přirozeného lidského chování. Naším limitem vždy zůstane nenávist, chamtivost, ego nebo odpor ke změně. Nakonec nás nedoběhne samotná změna klimatu jako spíš naše neochota ji zastavit.

Hodně se píše o tom, že mladá generace ztrácí optimismus. Jak vidíte budoucnost mladých konkrétně v Česku, ať už z pohledu příležitostí nebo kvality života?
Obrovským globálním problémem je příjmová nerovnost, která je v Česku ale jednou z nejnižších na světě. Položil bych si proto otázku, zda optimismus neztrácela možná každá předešlá generace. Z místního pohledu jsou naše společenské instituce rozbité, ve světě jsou však mnohem rozbitější. Klaním se k antinatalismu, tedy k neplození dětí. To si mnoho lidí vykládá jako misantropii, tedy odpor k lidskému druhu jako takovému. Ve skutečnosti jde ale z mého pohledu o nesmírně pozitivní přístup. Nižší populace nám totiž pomůže nejen z hlediska změny klimatu, ale především je to nejjednodušší způsob, jak zabránit tolika trápení, které ve světě vidíme.

„Člověka musíme „hacknout“, abychom mu mohli úspěšně prodat třeba to, že má přestat kouřit.

To utrpení jste nakonec sám zažil. Vaše cesta k sociálnímu marketingu začala u pozdní diagnózy Scheuermannovy choroby. Kdyby tehdy fungovala osvěta jinak, dělal byste dneska úplně něco jiného?
Ano, dělal. Byl bych chamtivý korporátčík, jehož životním mottem by byl „pasivní příjem“! Dnes je mým mottem „Flippin' Pain Into Social Gain“, tedy něco jako „proměň bolest ve společenský přínos“. Nesmírné utrpení, které jsem si prožil, člověka totiž zlomí, transformuje a přivede k větší pokoře. Změnil mě moment, když mi jeden zdravotník řekl „přestaňte masturbovat nad vlastním utrpením a vraťte něco ku*va společnosti“. Uvědomil jsem si, že mám co vracet, protože jsem se mohl jako jeden z mála pacientů v Česku díky nové metodě TFP vyléčit z extrémních depresí způsobených poruchou osobnosti, které jsem měl od 11 let. Dnes sice trpím jiným vážným progresivním onemocněním, ale paradoxně jsem si díky němu mohl za tři roky splnit mnoho životních snů. Byla to jízda plná bolesti i dobrodružství. A jestli něco já jsem, tak rozhodně dobrodruh. Když už se trápit, tak ne polovičatě, ale naplno!

Sám o sobě říkáte, že jste hlavně sociální marketér. Jak se liší komunikace, která má prodat produkt, od komunikace, jež má měnit chování lidí ve prospěch zdraví či společnosti?
Klasický produkt může být jednotný a předvídatelný. Každý mobil stejného modelu a výbavy je vyroben ze stejných součástek. Může se nějak pokazit, ale i to je předvídatelný proces. Kdežto člověk je plný evolučních limitů, nedostatků a „triggerů“, se kterými musíme bojovat, ale také je lze chytře využít. A tyhle nedostatky jsou ještě navíc individuální. Musíme člověka „hacknout“, abychom mu mohli úspěšně prodat třeba to, aby přestal kouřit.

Bude v roce 2050 probíhat kampaň pro sociální témata ještě na sociálních sítích, nebo se v komunikaci posuneme do další dimenze?
Kampaň pro sociální témata je bohužel v první řadě dneska v podstatě zakázaná. Společnost Meta si totiž jednoduše vyložila nařízení EU, které zakazovalo politickou reklamu, a zakázala spolu s tím i placené kampaně pro všechna apolitická sociální témata. To je pro sociální marketing i neziskovky naprostá katastrofa. Jen to ukazuje, že nesmíme záviset na jednom kanálu komunikace, na který má navíc oligopol velmi malá skupina firem. Každá komunikace musí být integrovaná a intenzivní. Komunikace budoucnosti je spojit chytrou segmentaci, cílení a positioning s tím, že to do lidí budeme „cpát“ přes všechny kanály, a to nejlépe do pěti sekund, abychom udrželi jejich pozornost.

Jaké věci bychom měli v dnešní době informačního šumu náš čas věnovat, abychom zlepšili naši společnost?
Obrovská část problémů naší společnosti je způsobená tím, že jsme přitahováni přehnaně sebevědomými lidmi, kteří na nás působí jako magnet. Volíme si pak lidi, které naše problémy nezajímají. Jednoduché vodítko je pozorovat ty, kdo mají kombinaci empatie a kompetence. Ty musíme dostat do vedoucích pozic. A stejně tak by empatie měla být vodítkem při tom, jaké si vybíráme naše životní směřování. Ne kolik vyděláme, ale kolika lidem dokážeme pomoci.

Kdybyste měl možnost zasáhnout do toho, jak dnes jako společnost komunikujeme změnu vnějšího světa, co byste udělal? Co byste do té komunikace vnesl?
Potřebujeme jednoznačně víc odvahy. Máme silnou potřebu „statusu quo“. Bojíme se něco udělat jinak, odvážně a možná kontroverzně, abychom z toho neměli potíže. Pokud chceme dělat komunikaci kvalitně, nesmíme se bát „nasadit náš krk“. Marketingová komunikace je totiž na jednu stranu složitá, ale na druhou zase velice jednoduchá. Jak řekl CEO Ryanairu Michael O'Leary, vtipná reklama vždy porazí nudnou reklamu. Kdo nemá žádné zkušenosti a využije to, porazí toho, kdo má dvacet let zkušeností. Pokud neexistuje alespoň malá šance, že s nějakým projektem přijdeme o práci, tak zkrátka dostatek odvahy nemáme.

Tadeáš Ráha

je sociální marketér, specialista na změnu chování ve společnosti a národní zástupce European Social Marketing Association pro Českou a Slovenskou republiku. Je autorem česko-slovenské kampaně pro včasný záchyt vad páteře u dětí se záštitou českého a slovenského ministerstva zdravotnictví. Je také finalistou World PR & Communication Awards 2026 a držitelem České ceny za PR 2026. Tadeáš je absolvent Fakulty sociálních věd UK, Pedagogické fakulty UK a student Fakulty humanitních studií UK. Jeho práce je charakteristická inspirací z náročného osudu a studiem řady příbuzných oborů pro pochopení problémů.

BOLD AWARD

Václav Klaus ode mě *kritické otázky* nečekal

Ocenění BOLD AWARD získala za odvahu v žurnalistické praxi pětadvacetiletá redaktorka a moderátorka televize Nova Adéla Snopová.

Absolventka žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy začínala jako elévka v České televizi. Na Novu pak přešla v roce 2023. V srpnu 2026 se v médiích a na sociálních sítích řešilo její vystoupení a profesionální oponentura během rozhovoru s exprezidentem Václavem Klausem. Cenu získává i za to, jak přibližuje každodenní práci novináře a zákulisí televizního zpravodajství. Také Adély jsme se ptali, jak bude novinářské povolání vypadat v roce 2050 a zda musí být v dnešní době novinář i tak trochu influencer.

ADÉLA SNOPOVÁ

Co vás jako první spontánně napadne, když se řekne budoucnost?
Mladí lidé, kteří budou čím dál tím víc vstupovat do veřejného prostoru a do politiky.

Má podle vás novinářské řemeslo budoucnost? Jak bude vypadat v roce 2050?
Rozhodně má. Zvlášť v době sociálních sítí, kdy se lež a pravda staví na jednu úroveň, je důležité, aby tady byli novináři, jejichž úkolem nemá být v první řadě to, aby zůstávali neutrální, musejí být hlavně pravdiví.

V čem podle vás dokáže novináře nahradit umělá inteligence a v čem nikoli?
Může pomoct například při rešerších. Ale lidský faktor by měl vždy zůstat klíčový. Novinář musí být vždycky tím, kdo je zodpovědný za výslednou podobu.

Doporučila byste dneska tedy mladým lidem, ať se stanou novináři?
Ano, to povolání má stále smysl a nezávislá novinařina je pořád jedním z pilířů demokracie.

Mimochodem, setkala jste se někdy s tím, že by vás někdo kvůli věku nebral vážně?
Ano, pravidelně. Kvůli věku, kvůli vzhledu i proto, že jsem žena.

Měla jste ten pocit třeba i během virálního rozhovoru s Václavem Klausem?
Ano, měla. Na druhou stranu si myslím, že to mohla být i moje výhoda, protože právě proto ode mě Václav Klaus kritické otázky nečekal.

Proč se podle vás stal ten rozhovor virálním? Dělala jste přece jen svou práci a trvala na faktech, která se týkala vpádu Ruska na Ukrajinu…
Proč to mělo takový ohlas? To opravdu nevím, samotnou mě to překvapilo.

Kde je z vašeho pohledu hranice mezi důsledným kladením nepříjemných otázek a zbytečnou konfrontací, jež má být lákadlem pro diváky?
Ta hranice je podle mě ve způsobu, jakým se konfrontační rozhovor vede. Vždycky by měl zůstat slušný a věcný.

Sama jste aktivní na sociálních sítích, kde svoji práci lidem přibližujete. Musí být dnes novinář tak trochu i influencer?
Nemusí, ale mě to jednak baví a jednak si myslím, že to přibližuje politiku očima novináře i mladému publiku.

„AI může novinářům pomoct, lidský faktor ale zůstává klíčový.

Co musí podle vás v dnešní době seriózní novinář splňovat?
Musí mít přehled, rozhled a zajímat se o dění kolem sebe. Jak říká novinářka Christiane Amanpour, úkolem novináře není být neutrální, ale říkat pravdu. Když jeden tvrdí, že venku prší, a druhý, že svítí slunce, úkolem novináře není postavit obě tvrzení na stejnou úroveň, ale podívat se z okna a říct divákům, jaká je skutečnost.

Můžou podle vás novináři fungovat jako samostatné “jednotky” ve vlastních projektech na sítích, nebo je pro ně lepší, když mají za sebou zázemí velkého mediálního domu či velké televize?
Obojí má své výhody i nevýhody. Zázemí velkého mediálního domu nabízí spoustu možností, od technického vybavení až po finanční jistotu. Vlastní projekty na sociálních sítích zase novinářům dávají větší svobodu věnovat se tématům, která je osobně zajímají a považují za důležitá.

Co je na novinařině z vašeho pohledu nejtěžší a jak od novinařiny a vlastně i od sociálních sítí odpočíváte?
Nejtěžší je asi časová náročnost. A jak odpočívám? Nejraději při cestování s mým partnerem. A také si dobře vyčistím hlavu ve fitku.

Co vás osobně dennodenně utvrzuje v tom, že má novinářské povolání v dnešní době ještě stále smysl dělat?
To, co se děje kolem nás. Kdy vidíme, jak je společnost rozdělená, politika vyhrocená a novináři se stále častěji stávají terčem některých autoritářských vůdců.

Mohou si podle vás novináři, za to, že se do nich politici strefují, i tak trochu sami?
V drtivé většině případů si nemyslím, že by si za to novináři mohli sami. Je smutné sledovat, jak někteří politici stále častěji reagují na novináře verbálními útoky, mnohdy velmi nevybíravými a za hranicí slušnosti. Takové chování podle mě do vyspělé demokracie nepatří.

A ještě poslední a trochu anketní otázka: Potřebuje Česko veřejnoprávní média?
Ano, samozřejmě. Jsou nezastupitelná.

Adéla Snopová

vystudovala žurnalistiku na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Svou profesní kariéru zahájila v České televizi, odkud po dvou letech přešla do televize Nova, kde dodnes působí jako reportérka a moderátorka. Kromě přípravy zpravodajských reportáží moderuje také politický diskusní pořad Napřímo. Aktivní je i na sociálních sítích, kde svým sledujícím přibližuje nejen zákulisí novinářské práce, ale také svůj osobní život.

AI & TECHNOLOGY

Čím nás ohrožuje AI? Tím, že kvůli ní *přestaneme přemýšlet*

V kategorii AI & Technology získal ocenění CHANGEMAKERS AWARDS třicetiletý Marek Miltner.

Marek se zabývá aplikovanou umělou inteligencí a hledáním praktických využití AI při řešení reálných problémů. Založil startup PangeAI, v němž vyvíjí umělou inteligenci, aby porozuměla prostorovým datům a planetě Zemi. Startup vznikl na Stanfordově univerzitě a v Silicon Valley má stále sídlo. Marka jsme se ptali, o čem všem bude v našich životech rozhodovat AI v roce 2050, ale také na to, jestli se může někdy startupové Česko přiblížit americkému Silicon Valley.

MAREK MILTNER

Co se vám okamžitě vybaví, když se řekne budoucnost?
Příležitost. Myslím, že žijeme v naprosto výjimečném okamžiku lidské historie. Technologie se vyvíjejí tak rychle, že věci, které ještě před pěti lety vypadaly jako sci-fi, dnes běžně používáme. A to jsme podle mě teprve na začátku. Jeden z mých oblíbených přednášejících na Stanfordu, profesor Mehran Sahami, krásně na přednáškách říká, že my počítačoví vědci máme oproti fyzikům a matematikům výhodu, že hrdinové a průkopníci našeho oboru jsou stále naživu a můžeme s nimi mluvit.

V Silicon Valley je neúspěch často vnímán jako zkušenost, nikoliv jako stigma.

Na budoucnosti mě každopádně nejvíc fascinuje, že ji nemusíme jen pasivně očekávat, ale můžeme ji aktivně vytvářet. Zároveň si myslím, že největší otázkou nebude, co všechno technologie dokážou, ale co se s jejich pomocí rozhodneme udělat. Můžeme díky nim vyřešit obrovské problémy lidstva, nebo jen vyrábět ještě více obsahu a reklam. Doufám, že si vybereme první možnost.

Se startupem PangeAI učíte umělou inteligenci „rozumět mapám“. Jaké reálné problémy to lidem, firmám nebo možná i vládám pomůže vyřešit?
Představte si, že bychom dokázali položit jakoukoliv otázku o naší planetě a během několika minut dostat odpověď podloženou daty. Třeba kde hrozí největší riziko povodní, kde se nelegálně odlesňují pralesy, kudy nejlépe vést nové elektrické vedení nebo kde má smysl postavit nemocnici. Dnes máme neuvěřitelné množství satelitních snímků, map, senzorových měření a dalších dat o světě kolem nás. Problém je, že pracovat s nimi je extrémně složité. Často k tomu potřebujete tým specialistů a týdny analýz. My v PangeAI chceme, aby s těmito informacemi dokázal pracovat prakticky kdokoliv, jednoduše pomocí přirozeného jazyka.

Možnosti konkrétní aplikace jsou tedy obrovské. Energetické firmy mohou efektivněji spravovat infrastrukturu, pojišťovny lépe vyhodnocovat přírodní rizika a vlády plánovat odolnější města. AI nám může pomoci pochopit nejen to, co se na určitém místě děje, ale také to, co se tam pravděpodobně stane v budoucnu. Naší ambicí je udělat fyzický svět stejně snadno prohledatelným, jako je dnes internet.

Váš startup se zrodil na Stanfordské univerzitě. V čem je tamní prostředí pro mladé inovátory tak výjimečné?
Na Stanfordu je fascinující především mentalita. Když tam někomu řeknete, že chcete vybudovat firmu, která změní způsob, jakým lidstvo pracuje s daty o planetě, tak první otázka není, jestli jste se náhodou nezbláznili. První otázka je, jak vám s tím mohou pomoci. Je tam naprosto přirozené přemýšlet v globálním měřítku. A zároveň jste obklopeni lidmi, kteří už podobně ambiciózní věci dokázali. Profesor, se kterým ráno diskutujete o výzkumu, může odpoledne představit zakladatele miliardové technologické firmy nebo investora.

Další zásadní věcí je vztah k neúspěchu. V Silicon Valley je neúspěch často vnímán jako zkušenost, nikoliv jako stigma. Díky tomu se lidé nebojí pouštět do problémů, jejichž řešení ještě nikdo nezná. A právě z takového prostředí vznikají skutečně průlomové inovace. Tahle mentalita byla právě tím hlavním důvodem, proč se Silicon Valley stalo za posledních sto let ze zapomenuté bažiny nejbohatším regionem světa a proč se ze Stanfordu, z původně regionální univerzity, stala světová špička v technologiích. Přál bych si, abychom alespoň část této mentality zvládli přivézt do Česka.

Jak daleko je z vašeho pohledu, co se týče podpory startupového prostředí, Česko?
Česko má obrovský technický talent. Máme skvělé inženýry, vědce i podnikatele a myslím, že se naše startupová scéna za poslední roky výrazně posunula. Dnes už máme úspěšné globální technologické firmy i investory, kteří dokážou podporovat velmi ambiciózní projekty. V čem ale podle mě stále zaostáváme, je ochota riskovat a schopnost přemýšlet opravdu ve velkém. V Americe se startup často zakládá s ambicí změnit celý průmysl. V Evropě někdy přemýšlíme nejdřív o tom, jestli se dokážeme prosadit na domácím trhu.

Samozřejmě nám chybí také hloubka kapitálového trhu, propojení univerzit s byznysem a jednodušší podmínky pro rychle rostoucí firmy. Ale nemyslím si, že musíme kopírovat Silicon Valley. Potřebujeme především vytvořit prostředí, ve kterém bude normální mít velké ambice a kde se talentovaní lidé nebudou bát je realizovat. Talent na světové firmy v Česku máme. Musíme ještě posílit prostředí, které jim dovolí vyrůst.

Talent na světové firmy v Česku máme.

O čem všem bude podle vás umělá inteligence v našich životech rozhodovat v roce 2050?
Myslím, že v roce 2050 už nebudeme o umělé inteligenci přemýšlet jako o samostatné technologii. Bude stejně samozřejmou součástí života, jako je dnes elektřina nebo internet. AI bude optimalizovat dopravu, spotřebu energie, zásobování měst nebo fungování zdravotnictví. Bude nám pomáhat při výběru vzdělání, plánování kariéry i při každodenních rozhodnutích. A velká část těchto procesů bude probíhat automaticky, aniž bychom si to vůbec uvědomovali.

Zásadní ale bude rozlišovat mezi tím, o čem umělá inteligence technicky rozhodovat může a o čem by rozhodovat měla. To jsou dvě naprosto odlišné otázky. Osobně bych si přál, aby nám v roce 2050 AI především vracela čas. Aby převzala rutinní a analyticky náročné činnosti a my se mohli víc věnovat kreativitě, vztahům a věcem, které nám dávají smysl.

Marek Miltner

je spoluzakladatel a technologický ředitel (CTO) startupu PangeAI, který využívá umělou inteligenci k analýze geoprostorových dat a porozumění naší planetě. Působí jako výzkumník na Stanfordově univerzitě a ČVUT v Praze, kde se dlouhodobě věnuje propojení umělé inteligence, energetiky a udržitelnosti, za což byl zařazen do letošního výběru Forbes 30 pod 30. V minulosti studoval na University of Cambridge, vedl vývoj první české autonomní závodní formule a působil v mezinárodních technologických startupech. Dlouhodobě se zaměřuje na využití umělé inteligence při řešení globálních výzev, rozvoj technologických inovací a propojování českého výzkumného a startupového prostředí se Silicon Valley.

ECONOMY, FINANCE
& FINANCIAL LITERACY

Proč *finanční gramotnost?* Sama jsem ji musela řešit už ve 13 letech

Ocenění CHANGEMAKERS AWARDS v kategorii Economy, Finance & Financial Literacy získala sedmadvacetiletá Krystyna Pyszková.

Zakladatelka nadačního fondu Pyszko Foundation a iniciátorka projektu Money Monsters se soustředí na vývoj bezplatné vzdělávací aplikace, která je zaměřená na finanční gramotnost dětí a teenagerů. Krystyny jsme se ptali na to, zda bude ekonomie i do budoucna rozhodovat o kvalitě našich životů, a také na to, zda budou lidé v roce 2050 ještě stále chodit do práce.

KRYSTYNA PYSZKOVÁ

Co se vám osobně vybaví, když se řekne budoucnost?
Řekla bych, že hlavně možnost něco ovlivnit. Budoucnost nevnímám jako něco, co je předem dané. Hodně záleží na tom, jaká rozhodnutí děláme dnes, čemu věnujeme čas a co předáme další generaci. I proto se v rámci své nadace věnuji vzdělávání, protože právě tam podle mě může mít dnešní práce dlouhodobý pozitivní dopad. Pokud se například děti naučí dřív samostatně rozhodovat, lépe se orientovat v penězích nebo si poradit v situacích, se kterými se v životě setkají, může jim to pozitivně ovlivnit řadu dalších rozhodnutí v budoucnu.

Jen pro pořádek: Jste radši, když se o vás píše jako o vítězce Miss World, jako o podnikatelce, mecenášce nebo jako o lektorce finanční gramotnosti?
Vyhrála jsem Miss World 2024 a je to určitě neoddělitelná součást mé profesní cesty, která mi otevřela řadu příležitostí, za něž jsem velmi vděčná. Zároveň je pro mě důležité, aby na tuto zkušenost navazovala má další práce, především Pyszko Foundation a projekty, které dále vytvářím. Nejsem lektorem finanční gramotnosti, projekt Money Monsters jsem však založila, podílela se na celkovém vývoji a udávám jeho směr. Buduji kolem něj tým odborníků, kteří garantují kvalitu obsahu. Další také nepovažuji za přesné. Nejsem pouze podporovatelkou projektu, ale jeho zakladatelkou a tvůrkyní.

Jak vás napadlo, že se budete zabývat právě finanční gramotností? Měla jste někdy okolo sebe v tomto ohledu nějaké špatné příklady?
Jako modelka jsem začala pracovat už ve třinácti letech, takže jsem se poměrně brzy setkala s vlastními příjmy, smlouvami a později i s tím, že člověk musí řešit daně, pojištění nebo plánování peněz. Nešlo o jeden konkrétní špatný příklad, spíš jsem si postupně uvědomovala, kolik věcí se mladý člověk dozví až ve chvíli, kdy je musí sám řešit a často na ně není dopředu dostatečně připravený. Chtěla jsem proto vytvořit prostředí, ve kterém se děti a teenageři mohou s finančními rozhodnutími setkat dříve a bezpečněji než prostřednictvím vlastních chyb.

Bude se podle vás muset člověk v budoucnu starat o své peníze stále víc, nebo díky robotizaci naopak vůbec?
Myslím, že spíš víc. Technologie nám mohou spoustu věcí zjednodušit nebo automatizovat, ale rozhodnutí, co s penězi děláme a jaké riziko podstupujeme, za nás úplně nepřevezmou. Čím jednodušší naopak bude jedním kliknutím zaplatit, půjčit si nebo investovat, tím důležitější bude pak i rozumět tomu, co vlastně děláme. S novými technologiemi navíc přibývají i nové typy podvodů a rizik, takže je podle mě důležité učit se v těchto situacích orientovat už od dětství. Čím dřív člověk pochopí základní principy a naučí se být obezřetný, tím menší je šance, že později snadno naletí.

Krystyna Pyszková

je vítězka Miss World 2024, modelka a zakladatelka nadačního fondu Pyszko Foundation. V modelingu působí od třinácti let a vystudovala Business Administration na MCI Innsbruck. Prostřednictvím své nadace se věnuje zejména vzdělávání a podpoře samostatnosti. Jejím hlavním projektem v oblasti finančního vzdělávání je bezplatná aplikace Money Monsters pro děti a teenagery.

Budeme chodit v roce 2050 ještě klasicky do firem a kanceláří a vydělávat prostřednictvím osmihodinových směn?
Těžko předvídat, jak přesně bude pracovní trh v roce 2050 vypadat, takže to beru spíš jako svůj osobní pohled. Už dnes je v řadě oborů práce mnohem flexibilnější a pracovní trh se rychle proměňuje. Umělá inteligence a další technologie řadu profesí výrazně ovlivní, takže klasický model osmihodinové pracovní doby a každodenního docházení do kanceláře už možná nebude tak univerzální jako dnes. Osobní kontakt a spolupráce mezi lidmi ale podle mě nezmizí. S rostoucí rolí technologií mohou naopak získat ještě větší hodnotu.

V průzkumu polovina lidí označila za svou nejslabší oblast investování.

Jak se vůbec vaší aplikaci Money Monsters daří? Kdo ji podle vašich dat nejvíc využívá?
Od spuštění aplikace uběhl v říjnu zhruba jen měsíc a uživatelé už dokončili přibližně 11 tisíc lekcí. Pro nás je to důležitý signál, protože vidíme, že si lidé aplikaci nejen stáhnou, ale skutečně se do ní vracejí a procházejí její obsah. Při user testingu nejvíce rezonovala u věkové skupiny kolem 14 až 16 let, ale z reakcí po spuštění víme, že ji používají i mladší děti například společně s rodiči. To mě těší, protože Money Monsters nechceme uzavírat jednou striktní věkovou hranicí. Aplikace je určená všem lidem, kteří se chtějí ve světě financí lépe orientovat.

S čím mají podle vás největší potíže, co se týče pochopení financí, děti a s čím dospělí?
U dětí je podle mě zásadní propojit abstraktní pojmy s konkrétní situací. Musejí si ozřejmit, co v praxi znamená úrok, proč za něco ve výsledku zaplatí víc nebo co se může stát, když někomu předají citlivé platební údaje. U dospělých jsou slabiny často jinde. V našem průzkumu například polovina lidí označila za svou nejslabší oblast investování a téměř čtvrtina tvorbu úspor. I proto mi dává smysl začít s praktickými základy co nejdříve a učit se prostřednictvím konkrétních situací a rozhodnutí, se kterými se člověk může skutečně setkat.

Měla by se finanční gramotnost vyučovat na základních školách jako samostatný předmět?
Samostatný předmět nemusí být jediným řešením. Důležitější podle mě je, aby se děti s financemi setkávaly průběžně, prakticky a prostřednictvím situací, které skutečně znají ze života. Velkou roli samozřejmě mají i rodiče, ale každé dítě vyrůstá v jiném prostředí. Škola a další vzdělávací projekty mohou každopádně zajistit důležitý společný základ i těm žákům a studentům, kteří se doma o penězích tolik nebaví. U Money Monsters jsme navíc chtěli využít prostředí, které je dětem přirozeně blízké. Mobilní aplikaci, krátké lekce a hravé prvky, díky nimž si mohou finanční situace samy vyzkoušet a učit se prostřednictvím vlastních rozhodnutí.

Jak bude podle vás vypadat placení za dvacet let?
Už teď běžně platíme telefonem nebo hodinkami a využíváme biometrické ověřování. Za dvacet let mohou být platby ještě automatizovanější a přirozeně propojené s technologiemi, které používáme každý den. Právě v tom ale vidím určitý paradox. Čím méně samotný okamžik placení vnímáme, tím snazší může být ztratit přehled o tom, kolik skutečně utrácíme. Dřív nám to bylo jasnější. Díky platbám v hotovosti jsme věděli, kolik peněz nám v peněžence zbývá, co si ještě koupit můžeme a co už ne. Proto bude finanční gramotnost podle mě důležitá i ve světě, kde se technologie kolem peněz výrazně promění.

Nečekejte, až vám budoucnost někdo připraví. *Vytvořte si ji*

Guvernér České národní banky Aleš Michl působil v minulosti jako ekonomický novinář, ale i jako poradce dvou ekonomických ministrů. Sám také podnikal a věnoval se především investicím. My jsme se šéfa nejvýznamnější bankovní instituce ptali na to, jakou budoucnost mají v Česku mladí lidé a jak by měli nejlépe překonat frustraci ohledně svého ekonomického zázemí.

ALEŠ MICHL je český ekonom, vysokoškolský pedagog a od roku 2022 je také pátým guvernérem České národní banky (ČNB). Vystudoval VŠE v Praze a jako ekonomický novinář působil například v Hospodářských novinách. Pracoval také jako ekonom a investiční stratég v Raiffeisenbank a spoluzaložil algoritmicky řízený investiční fond. Působil také jako poradce ekonomických ministrů Martina Jahna či Andreje Babiše.

Foto: Česká národní banka

Mladí lidé napříč Evropou aktuálně protestují proti drahému bydlení a rostoucím životním nákladům. Jak tyto problémy vyřešit a hrozí něco podobného i v Česku?
Česká národní banka je tu od toho, aby zajistila nízkou inflaci, pevnou korunu a důvěru v bankovní systém. Inflace ukrajuje z výplat i úspor. Dostupnější bydlení ale ČNB sama o sobě samozřejmě zajistit nemůže. Naším úkolem je vytvářet základní ekonomické podmínky pro život, práci a podnikání. Zbytek je na vás, tedy na vaší píli, pracovitosti, nápadech a chuti něco vytvořit nebo začít podnikat.

Anebo třeba investovat. Vy jste v rozhovoru pro CNN Prima News mladým radil, aby si na investování našli peníze třeba zrušením předplatného Netflixu. Jak by podle vás měli s investováním začít a s jakou částkou?
Je to jednodušší, než si často myslíme. A jak bych poradil? Začněte investovat mladí. Pravidelně, každý měsíc. Čím dřív, tím lépe. Ve dvaceti letech máte obrovský kapitál, který si možná ani neuvědomujete, a tím je čas. Začněte třeba s pěti sty korunami měsíčně do širokého akciového indexu. Může to být méně nebo více, podle vašich možností. Za třicet let zjistíte, že právě toto zdánlivě nudné finanční rozhodnutí z mládí bylo jedním z těch nejlepších ve vašem životě. Nejde o televizní předplatné. Jde o návyk pravidelně odkládat část peněz a nechat čas pracovat ve váš prospěch.

> *Úkolem banky je držet beat, tedy inflaci nízko a důvěru v korunu vysoko.*

Jaký signál na druhou stranu vysílá mladým lidem vysoký schodek státního rozpočtu? Budou mladí v budoucnu kvůli zadlužování platit za rozhodnutí současných politiků?
V dobrých časech mají být veřejné finance vyrovnané nebo přebytkové. Podrobněji mi ale rozpočtovou politiku vlády komentovat nepřísluší.

Francouzskému spisovateli Julesovi Renardovi je připisován výrok, že člověka od zvířat odlišují finanční starosti. Podle výzkumu Ipsosu zažívá 39 procent Čechů ve věku 18 až 26 let finanční úzkost. Jsou podle vás mladí lidé přecitlivělí, nebo mají pro své obavy objektivní důvody?
Pokud finanční úzkost člověku zasahuje do běžného života, měl by se poradit s odborníkem. Duševní zdraví není něco, co by se mělo zlehčovat. Více mi ale tuto otázku hodnotit nepřísluší.

Dobrá. Jak se ale podle vás ekonomická nejistota promítá do vztahů a fungování společnosti? Nemůže přispívat k frustraci mladé generace a obrátit ji proti generaci starší?
Já jsem si na konci devadesátek oblíbil kapelu Daft Punk. To pro mě byli matematici s počítači. Vezměte si jejich song Giorgio by Moroder. Tempo drží, i když se k němu postupně přidávají syntezátor, bicí, basa, kytara, klávesy a nakonec orchestr… Pevným bodem skladby je beat. Nehraje melodii. Drží tempo. Centrální banka také nemá hrát melodii ekonomiky. Tu hrají lidé, firmy a vláda. Úkolem banky je držet beat, tedy inflaci nízko a důvěru v korunu vysoko. A vést měnovou politiku tak, aby se dlouhodobě vyplatilo spořit. Ne se jen zadlužovat. Tímhle přispíváme k tomu, aby té frustrace bylo méně.

Když tedy odhlédneme od financí, kde vidíte největší společenská rizika?
Jedním ze společenských rizik je pro mě svět, kterému postupně přestaneme rozumět. Díky umělé inteligenci bude informace zadarmo. Skutečné porozumění ale bude vzácné. Budeme bojovat o schopnost rozlišovat, co je pravda a co ne, o schopnost chápat souvislosti a nenechat se manipulovat.

Podle onoho výše zmíněného výzkumu 78 procent mladých Čechů věří, že se jejich finanční situace do deseti let zlepší. Sdílíte jejich optimismus?
Ano. Mají čas. A ten je potřeba využít prací, vzděláváním, investováním a odvahou něco vytvářet.

Je tedy podle vás cestou k finanční nezávislosti spíš vlastní byznys a vlastnictví majetku než klasické zaměstnání?
Budoucnost se netvoří sama. Nečekejte na lepší svět. Vytvořte ho. Tvořte ho vy sami, svou prací, investováním a podnikáním. Můžete tak dojít k finanční nezávislosti. Nenechte si celý svůj směr určovat byrokraty, úřady nebo státem.

Beru to tedy jako souhlas. Co byste dnes poradil dvacetiletému člověku, který chce budovat vlastní majetek, ale nemá finanční podporu rodiny? Má se soustředit na kariéru, investování nebo zkusit podnikat?
Měl by mít ambici postupně zvládnout všechny tři věci.

Jak byste mladé lidi povzbudil?
Steve Jobs byl ve třiceti letech vyhozen z firmy, kterou sám založil. Mohlo ho to zlomit. Místo toho začal znovu, založil NeXT, podílel se na úspěchu Pixaru a nakonec se do Applu vrátil a změnil ho v jednu z nejvýznamnějších firem světa. Poučení je jednoduché. Ani velký neúspěch nemusí znamenat konec. Někdy je to začátek nejlepší části příběhu. Nečekejte, až vám někdo budoucnost připraví. Vytvořte si ji sami.

HEALTHCARE
& MEDICINE

Když se nedaří? Vždy pomůže návrat k myšlence, *pro koho to děláme*

Ocenění CHANGEMAKERS AWARDS v kategorii Healthcare & Medicine získala jednatřicetiletá vědkyně Markéta Hujerová.

Markéta se na Technické univerzitě Liberec věnuje výzkumu a vývoji nanovlákenných technologií s potenciálem využití v chirurgii. V jejím případě jde tedy o cestu od vědeckého poznání až k praktické medicínské inovaci. Markéty jsme se ptali, jakou má představu o zdravotnictví budoucnosti a kam až se můžou vyvíjet technologie a lékařské postupy, které udržují člověka čím déle naživu.

MARKÉTA HUJEROVÁ

Co se vám v hlavě vybaví, když se řekne slovo budoucnost?
Když mám odpovědět spontánně, vybaví se mi náš spin-off (komerční společnost původně založená při univerzitě, pozn. red.) Nanoflexion. Možná proto, že s ním mám spojenou velkou část své pracovní budoucnosti a vkládám do něj tolik energie. Obecně ale budoucnost často vyhlížíme tolik, až nám může utéct přítomnost. Učím se ji proto brát spíš jako směr než jako okamžik, kdy teprve začne život.

Jak se vlastně člověk dostane k výzkumu technologií a materiálů pro zdravotnictví? Kdy si člověk řekne, nebudu lékařem, budu radši vědcem?
Já jsem lékařkou být chtěla a někdy ještě přemýšlím, že si medicínu jednou dostuduju. V devatenácti jsem si ale řekla, že bych mohla mít talent pro techniku a že bych mohla spojit svou lásku ke zdravotnictví právě s ní. Šla jsem proto studovat nanotechnologie a tohle propojení mě baví dodnes. Na chirurgické sály nakonec jezdím pravidelně.

Dokázala byste laikovi zjednodušeně popsat, jak přesně vaše nanovlákna v lidském těle pomáhají a co se s nimi děje po úspěšném chirurgickém zákroku?
V těle máme mezibuněčnou hmotu, jemnou síť, která buňkám poskytuje oporu a prostředí, v němž se mohou uchytit, růst a předávat si signály. Nanovlákna mají podobnou vláknitou strukturu, a mohou tak tuto hmotu do určité míry napodobit. Buňky na ně mohou přilnout a postupně vytvářet novou tkáň. U naší vyvíjené náplasti má tato dočasná opora chránit spoj střeva během hojení. Materiál se postupně rozkládá a jeho místo přebírá hojící se tkáň.

„Nakonec bude důležité hlavně to, kolik let prožijeme ve zdraví.

Vaše práce propojuje teorii s praxí. Jak složitá a dlouhá je v českém prostředí cesta od laboratorního stolu až k samotnému pacientovi na operační sál?
Je to dlouhá cesta, která se počítá spíš na roky než na měsíce. Nestačí, aby materiál fungoval v laboratoři. Musíme ověřit jeho bezpečnost, způsob výroby i to, že každá vyrobená šarže bude spolehlivá, a potom projít potřebnými regulatorními a klinickými kroky.

Kam až podle vás mohou zajít technologie udržující člověka co nejdéle naživu a kde vy osobně vidíte pomyslnou hranici, za kterou by medicína už jít neměla?
Etikou tkáňového inženýrství jsem se zabývala i odborně. Mimo jiné proto, že jedním z jeho cílů může být zlepšování funkce tkání. Sama si někdy kladu otázku, kam až bychom měli zajít… Zároveň ale vidíme, že dostat high-tech řešení bezpečně do praxe často trvá dlouho a plně funkční orgány vypěstované či vytištěné v laboratoři jsou zatím spíš vizí. Pro mě je důležité respektovat přání a důstojnost pacienta a ptát se nejen na počet dalších let, ale také na jejich kvalitu a na to, zda o léčbě může pacient sám rozhodovat.

Kolika let se podle vás budou lidé běžně dožívat v roce 2050?
To popravdě netuším. Když jsem se podívala na české projekce, našla jsem odhad přibližně 82 let u mužů a 87 let u žen. Je to samozřejmě populační odhad, ne předpověď pro jednotlivce. Myslím, že nakonec bude důležité hlavně to, kolik z těch let prožijeme ve zdraví.

Jak si představujete české zdravotnictví za dvacet let? Budou třeba zrovna nanotechnologie běžným standardem v každé nemocnici?
Doufám, že bude více personalizované a digitálně propojené a že lékařům i pacientům usnadní rozhodování. Byla bych ráda, kdyby se víc propojoval západní medicínský přístup s celostnějším pohledem na člověka, který známe i z některých východních tradic. Některé nanotechnologie se podle mě mohou stát běžnou součástí péče, pokud prokážou jasný přínos a budou dostupné. A doufám, že náš nanovlákenný patch už tou dobou bude dávno na trhu.

Do praktické medicíny proniká třeba také umělá inteligence nebo 3D tisk orgánů. Které technologické trendy vás v lékařství nejvíc těší a které děsí?
Těší mě technologie, které lékařům pomáhají lépe diagnostikovat a přizpůsobit léčbu konkrétnímu pacientovi. Fascinuje mě také 3D tisk a bioprinting, které přibližují možnost vytvářet tkáňové struktury na míru, i když plně funkční orgány jsou zatím vzdálené. Obavy mám z nekritického používání umělé inteligence bez dostatečného ověření a z toho, že by se z péče vytratila lidská stránka.

Věda a výzkum vyžadují obrovskou trpělivost a tisíce hodin bez výsledků. Co vás osobně nejvíc motivuje, když se ve výzkumu zrovna nedaří?
Vždycky mi pomáhá vrátit se zpět k tomu, pro koho to děláme. Představit si pacienta na operačním sále a ta možnost, že mu náš výzkum jednou pomůže. Když začnu pochybovat, připomíná mi právě tohle i manžel. Hodně pro mě znamená také tým. Člověk na ty těžší chvíle nemusí být sám. Chtěla bych ale říct, že na konci dne je to stejně na vás. Všechna rozhodnutí i zodpovědnost. Je to krásná práce, myslím, že necháváme růst náš byznys, ale ten zároveň formuje nás. Najednou si uvědomíte, že jste „vyrostli“ i vy.

Co byste vzkázala mladým, kteří přemýšlejí o budoucnosti a o vědě? V čem je ta práce fascinující?
Když mi bylo devatenáct, vůbec jsem nevěděla, co budu dělat, a rozhodně jsem netušila, že se stanu vědkyní. Je úplně normální nevědět, kam přesně vás cesta zavede. Věda vám umožní hledat odpovědi na základní otázky a zároveň zkoušet převádět poznání do praxe, třeba i ve vlastní firmě. Neznamená to, že musíte celý život zůstat v laboratoři. A možná to zní jako klišé, ale nejvíc jsem se naučila ze svých chyb a těžkých chvil. Neúspěch nemusí znamenat konec a někdy se jedny dveře musí zavřít, aby se mohly otevřít jiné.

Markéta Hujerová

(dříve Klíčová) je výzkumnice a podnikatelka Technické univerzity v Liberci. Věnuje se vývoji nanovlákenných materiálů pro zdravotnictví a tkáňové inženýrství. Zkušenosti získala také na zahraničních pracovištích, mimo jiné na Harvard Medical School v USA a v Institutu Pasteur v Paříži. Je zakladatelkou spin-offu Nanoflexion, který vyvíjí vstřebatelnou nanovlákennou náplast pro ochranu střevních anastomóz. Markéta je držitelkou celé řady ocenění, například L'Oréal–UNESCO Pro ženy ve vědě, aktuálně vede svůj grant GAČR Junior Star a byla zařazena například do výběru Forbes 30 pod 30. Je také spolumajitelkou značky AnneMaré, která se zaměřuje na dámské byznys oblečení.

Zdravá společnost
se odvíjí od toho, jak zdravé má lídry

O budoucnosti, demografické krizi i náladě ve společnosti jsme mluvili také s úspěšným podnikatelem a mecenášem Zbyňkem Frolíkem. V rozhovoru vysvětluje, proč je pesimistický k evropské ekonomice, v čem vidí příčiny skepse mladé generace, i to, proč podle něj štěstí nezávisí na mamonu. Šéf společnosti Linet mluví také o aktuální situaci kolem veřejnoprávních médií a roli společenských lídrů. Oceňuje přitom i schopnost české veřejnosti kultivovaně vyjadřovat svůj názor.

ZBYNĚK FROLÍK je český podnikatel a manažer. V roce 1991 založil společnost Linet, ze které se postupně stal globální lídr v oblasti výroby nemocničních lůžek. Je známý svými ostrými, pragmatickými názory na českou ekonomiku, politiku, školství a společenské trendy. Dlouhodobě se angažuje v podpoře technického vzdělávání, českého průmyslu a rozvoji morálních hodnot ve společnosti.

Foto: HATcom s.r.o.

„Žádný ostrůvek totální pozitivní deviace, jako mají Švýcaři, bych u nás nehledal.

Jak vidíte budoucnost světa? Jste optimista, nebo pesimista?
Já budoucnost bohužel vidím pesimisticky. Nevidím zde totiž moc možností, jak by se Evropa mohla stát vedoucí silou, která bude dostatečně konkurovat světu okolo nás. A to jak vojensky, tak politicky, tak i co se týče lidských či byznysových vzorů. Celá Evropská unie je vlastně taková nároková ekonomika. Lidi si zde zvykli mít nárok, ale neřeší to, co kdo musí na ten nárok dát a zaplatit. Je to z mého pohledu hodně socialistické smýšlení. A nakonec to vede i k tomu, že se celá Evropa zadlužuje. Je to vidět i na těch velkých státech, jako jsou Francie, Španělsko, ale koneckonců i na Anglii a Německo k tomu pomalu, ale jistě také spěje. Žijeme tedy na nárokové ekonomice a je zde poměrně malá akceschopnost a ochota lidí přinášet nějaké oběti pro to, abychom se mohli zlepšit.

Druhá věc je pak to, co se děje kolem samotné Evropy. Ty velmoci, a především Spojené státy, na nichž jsme do jisté míry závislí, ukazují, že mohou ze dne na den změnit rétoriku, a zároveň drží palec nad všemi klíčovými technologiemi. Vidíme, jak nás USA mohou bez problémů „vypnout“. A není to jen otázka sociálních sítí, serverů či Microsoftu. Je to i otázka Starlinku a Starshieldu, zkrátka technologií, o nichž Evropa dnes teprve přemýšlí. A pak je tu ještě na třetí straně nesmírně levná, technologicky vyspělá a nevyzpytatelná Čína.

Podle průzkumu agentury Ipsos má i s ohledem na to, jak si Evropa vede, šedesát procent mladých lidí obavu o budoucnost, co se týče kontextu ztráty demokracie a svobody. Co na to číslo říkáte?
Já se především těm mladým lidem vůbec nedivím, protože oni před sebou mají třeba padesát šedesát let života a dokážou si zpětně promítnout, co se stalo za minulých šedesát let, co všechno se událo. A to nemluvím o tom, že ten běh dějin akceleruje. Třeba jen v kontextu nástupu umělé inteligence bude budoucnost znamenat ztrátu zaměstnání pro spoustu mladých lidí, bude to vyžadovat, aby se přeorientovali na jiná zaměstnání, a budou muset pracovat déle. Otázka samozřejmě je, zda vůbec a jaké budou penze. Pak je samozřejmé, že mladí lidé propadají skepsi a vlastně to vidíme už u dětí. Už i u nich rostou nároky na psychiatrická nebo psychologická léčení a stejné je to i u mladé generace.

Pokud se vrátíme z Evropy domů do České republiky, můžeme se zde stát jakýmsi ostrůvkem pozitivní deviace?
My si musíme v první řadě otevřeně přiznat, že čím je země menší, tím menší má na světové dění vliv. Říkáme si, jak můžeme v Evropě všechno vetovat a podobně, ale v principu je naše republika jedna sedmadvacetina Evropské unie a rozhodně nejsme rozhodující mocností. Jsme, co se týče ekonomiky i politiky, závislí na tom, jak fungují okolní státy. Protože jsme otevřená ekonomika, tak můžeme říct, že jak se daří celé Unii, tak se do jisté míry daří i nám. Teď jsme na tom ještě relativně docela dobře, protože stále máme určitou platovou nebo mzdovou „výhodu“, a to paradoxně v tom, že jsou naše průměrné mzdy přece jen pořád ještě trochu nižší, než jsou třeba na Západě.

Zároveň máme velmi moderní průmysl i některé služby. I proto jsme schopni vlastně fungovat ještě s relativně malým deficitem. Z pohledu budoucnosti totiž oněch tři sta osmdesát miliard ještě není moc peněz. Jenže ono bude hůř. Nakonec budeme muset zvyšovat daně. Ona nás totiž situace dokonverguje tam, kde je dneska Německo nebo Francie. Ten „socialistický kapitalismus“ zkrátka dožene i nás. Takže žádný ostrůvek totální pozitivní deviace, jako mají Švýcaři, bych u nás nehledal.

Dobrá. A nějaký záblesk naděje pro mladé lidi a jejich budoucnost?
On nebude ani v budoucnu celý svět postavený jen na technologiích. I v Česku se bude muset něco dál vyrábět a bude se tu muset dál tvořit. Někdo bude muset vyrobit jídlo, budou tady muset fungovat služby. No a v takových odvětvích se mladí lidé uplatní. Jejich výhodou zase paradoxně je, že jich bude méně a méně, a bude tedy vznikat velká potřeba pracovní síly. Takže i mladí lidé si práci najdou a asi i dobře placenou. Pracovní síly bude zkrátka nedostatek, protože demografická křivka jde dolů.

Ani to ale nezní úplně tak, že by mladé čekalo v budoucnu nějaké velké štěstí a krásný život. Jak mají z vašeho pohledu úspěšného podnikatele mladí lidé hledat štěstí?
Já věřím, že pokud budou žít upřímně a budou fér k sobě a ke svému okolí, tak že je čeká naplněný život. A to slovo „krásný" se mi úplně nelíbí, musí tam být něco ve smyslu života v daných podmínkách. Když se podíváme na lidi v Súdánu nebo v Tanzanii, na lidi masajského kmene, kteří mají málo, ale jejich děti se učí anglicky a jsou šťastné, zjistíme, že pocit štěstí není podmíněný mamonem. Pokud máme uspokojené potřeby jídla, základního tepla a možnosti se rozmnožovat, příroda od nás víc neočekává. Můžeme být šťastní, že jsme zdraví a že jsme užiteční pro svoji rodinu, pro společnost, pro svoje děti. To ten naplněný život docela dobře vystihuje.

To je podle vás i recept na zdravou společnost?
Společnost má spoustu neduhů, ať už se to týká politiky, toho srovnávání s jinými, ale i v tom pocitu štěstí, v prožívání, v těch základních hodnotách. Já každopádně vyznávám princip, že ryba smrdí od hlavy a že zdravá společnost se jaksi odvíjí od toho, jak zdravé má lídry. Málo platné, ale prezident, premiér, ministři, představitelé kultury, to jsou dneska ti „influenceři", kteří ovlivňují, jaká je nálada ve společnosti, jak je ta společnost zdravá.

Ta společnost může být i ekonomicky chudá, přesto může být nadšená, nemusí mít tu havlovsky „blbou náladu" v tom smyslu, že jsou všichni nespokojení, a přitom se mají vlastně dobře. V kontextu toho, jak na tom svět je, se v Česku máme významně nadprůměrně, a přitom jsme pořád otrávení, že je všechno špatně. Máme perfektní sociální zázemí, máme nejnižší nezaměstnanost v Evropské unii. Každý, kdo chce, může pracovat, i tak ale x procent lidí nepracuje. A není to proto, že by nemohli pracovat, oni pracovat nechtějí a využívají toho sociálního polštáře, plus pracují třeba načerno.

„V kontextu toho, jak na tom svět je, se v Česku máme významně nadprůměrně.

Celé se to tedy odvíjí od toho, jaké lídry si navolíme a jakým způsobem s námi tihle lídři zpětně komunikují. Je to o tom, jak máme nastavená média a jak ona s námi komunikují. Jestli náhodou nežijí jen z toho, že zesilují negativní zprávy ze sociálních sítí, protože to lidi čtou, což zase zpětně podporuje tu blbou náladu. I proto je potřeba, aby veřejná média byla skutečně silná a nezávislá, abychom za to bojovali. A je super, že si to veřejnost uvědomuje.

Vždycky tedy zdraví společnosti závisí na tom, jací lidé ji vedou. Na tom si vlastně i budujeme tu důvěru v budoucnost. Zároveň je to velmi křehké. Vezměme si, co dokázal z morálně vyspělého inteligentního, vzdělaného a chytrého národa v Německu udělat Hitler. Jak ty Němce otočil a zblbnul.

Vypadá to jako dávná historie, ale i dneska to leckde vidíte v bledě modrém. My jsme tu úplně z opačného pólu viděli, jak dokázal moderovat společenskou diskusi Václav Havel, jak pracoval se slovem, jakou dokázal vytvořit silnou energii, která vedla k revoluci, ale nakonec i k tomu mírovému rozdělení se Slovenskem, což se všude jinde odehrává na úrovni občanských válek. Takže je to vždycky o lídrech a o tom, koho si volíme.

A jak se k těm lídrům, jako byl Václav Havel, zase dostaneme?
Těžko, ale stačí se držet toho, že naši lídři by neměli být ničím zásadním uspokojení, a pokud jsou, měli bychom trvat na tom, že to odčinili, že něco udělali pro lidi, pro zemi, pro naši prosperitu nebo bezpečnost. Nynějšímu prezidentovi se třeba vyčítá, že byl za socialismu v armádě a že tam studoval něco, co mohlo zavánět nějakou zpravodajskou činností. Ale on to přece odčinil. Ne tím, že je teď prezidentem. On to odčinil tím, jak se zasloužil o naši republiku a naši bezpečnost, tím, kam se v bezpečnostních strukturách dostal. Teď je prezidentem republiky, ale pro zemi udělal, co se týče odbornosti, víc, když byl šéfem vojenského křídla NATO. Tam si ho totiž zvolila úplně jiná liga lidí, kteří bezpečnosti rozumějí. A ti lidé rozhodně taky přemýšlí, jestli nejvyšším vojákem bude Němec, Francouz nebo někdo z východu. Teď je na tom podle mě Česká republika, co se týče lídrů, docela dobře už proto, že máme skvělého prezidenta.

Pak tu máme ale i premiéra...
To ale plyne z toho, že zde středopravé strany před volbami nedokázaly udělat jeden pořádný blok. Teď je tu holt premiér, jehož strana má přes třicet procent voličské podpory, on sám má pořád ještě snahu vládnout, tak se spojil s lidmi, se kterými se spojil, protože se s ním nikdo z minulé vlády spojovat nechtěl. Na druhou stranu je to pořád premiér, kterému můžeme leccos vyčítat, ale má nějaké mantinely. Už třeba přiznal, že noční hlasování o změně poplatků pro televizi a rozhlas byla chyba. Tvrdí, že hledají jiné řešení toho financování. I on slyší ten hlas ulice a lidí, kteří mu říkají: „Hele, takhle už ne, takhle se to nedá dál dělat." I když se spojil, s kým se spojil, tak ho úplně odepisovat nemůžu, pokud chci být nestranný. Pořád se snaží tu vládu nějakým způsobem korigovat.

A pořád tu nemáme diktátora.
Ne, pořád tu není Putin s tím, že pokud nebude po jeho, tak ať se radši zboří celej svět. Myslím si, že Česká republika má v daném okamžiku výborného prezidenta, a na tom se dá stavět. Někdy to tak zkrátka bývá. Když je dobrý a rozumný prezident, tak to je na straně té vlády trošku obráceně. A někdy to bývá zase naopak. To jsme ostatně také nedávno zažili. Ten systém vyvažování musí v demokracii zkrátka fungovat. A je důležité, aby občanská společnost reagovala a tomu vyvažování pomohla.

A jak v posledních týdnech vidíme, my v Česku máme občanskou společnost, která reaguje v obrovském množství lidí, navíc reaguje pokojně a důstojně. A to se dneska úplně nedá říct o zemích, které mají tu demokratickou zkušenost na rozdíl od nás dlouhodobou. My tu máme demokracii nějakých třicet pět let, oni ji tam mají od války nejméně osmdesát let. Každopádně to, jak se zde občanská společnost dokáže ozvat a jak se při tom chová, je pro Českou republiku velké pozitivum.

EDUCATION
& FUTURE SKILLS

Fascinuje mě, jak učitel dokáže *ovlivnit život člověka*

Dalším držitelem ocenění CHANGEMAKERS AWARDS je v kategorii Education & Future Skills nejmladší ředitel základní školy v Česku, sedmadvacetiletý Matěj Brzica.

Matěj šéfuje základku ve svém rodném Stříbře od svých čtyřiadvaceti let a během studií už na ní na plný úvazek učil. Nejen mladým lidem ukazuje, že vzdělávání má i v českých podmínkách smysl. O vzdělávání ostatně jsou i jeho časté přednášky. Jak vidí nejmladší český ředitel budoucnost učení v Česku a budou v roce 2050 učitelé ještě potřeba?

MATĚJ BRZICA

Co se vám bez velkého přemýšlení vybaví, když se řekne budoucnost?
Především obrovské příležitosti, ale také odpovědnost za to, jak s nimi naložíme. Žijeme v době, kdy se svět mění neuvěřitelným tempem, a právě vzdělávání bude rozhodovat o tom, jak dobře se na tyto změny dokážeme připravit. Budoucnost totiž není něco, na co bychom měli pouze čekat, ale něco, co svými dnešními rozhodnutími aktivně vytváříme.

Co je pro vás na vzdělávání nejvíc fascinující?
Možnost ovlivňovat životy mladých lidí a otevírat jim dveře, o kterých možná ani netušili, že existují. Fascinuje mě, jak zásadní roli může sehrát jeden dobrý učitel, správně položená otázka nebo jediný úspěch, který v dítěti probudí zájem o určitou oblast. Právě v tom vidím obrovskou sílu vzdělávání. Jeho skutečné výsledky se totiž často projeví až za mnoho let.

Používáte na vaší škole umělou inteligenci? A pokud ano, jak?
Ano, umělou inteligenci vnímáme jako přirozenou součást moderního vzdělávání a využívají ji u nás jak učitelé, tak žáci. Pedagogům pomáhá například s přípravou výukových materiálů, individualizací výuky nebo administrativou, zatímco žákům otevírá nové možnosti při vyhledávání informací, procvičování učiva a samostatném učení. Zároveň ale zdůrazňujeme, že AI musí být nástrojem, který rozvíjí lidské schopnosti a kritické myšlení, nikoliv prostředkem, který je nahrazuje.

Když kolem sebe vidíte vývoj AI a robotiky, budou vůbec ještě v roce 2050 učitelé potřeba? Budou vlastně ještě potřeba i kamenné školní budovy?
Jsem přesvědčený, že učitelé budou potřeba možná ještě víc než dnes, pouze se promění jejich role. Umělá inteligence dokáže předávat informace, přizpůsobovat výuku nebo vyhodnocovat výsledky, ale nikdy plnohodnotně nenahradí lidský vztah, empatii, autoritu a schopnost inspirovat. A podobně je to se školními budovami. Škola totiž není jen místem, kde získáváme znalosti, ale především prostředím, kde se učíme spolupracovat, komunikovat a žít ve společnosti.

Jak těžké je dneska děti, které jsou přesycené informacemi a emocemi ze sociálních sítí, přesvědčit, aby ve škole zaměřily pozornost úplně někam jinam?
Je to bezpochyby jedna z největších výzev současného školství, protože škola dnes soupeří o pozornost dětí s technologiemi, které jsou přímo navržené tak, aby onu pozornost co nejdéle udržely. Na naší škole jsme proto přistoupili k zákazu používání mobilních telefonů a současně nabídli žákům řadu alternativ, jak smysluplně trávit přestávky. Ukazuje se, že děti stále chtějí komunikovat mezi sebou, sportovat a být spolu. Jen jim k tomu někdy musíme vytvořit vhodné podmínky.

Matěj Brzica

je nejmladším ředitelem základní školy v České republice. Vystudoval učitelství chemie a biologie a od roku 2024 stojí v čele Základní školy Gagarinova ve Stříbře, kde se zaměřuje na modernizaci vzdělávání, inovativní výukové metody a rozvoj přírodovědného vzdělávání. Aktivně se zapojuje také do veřejného života, již třetí volební období působí v zastupitelstvu města Stříbra a věnuje se otázkám školství a regionálního rozvoje. V roce 2026 byl zařazen do prestižního výběru Forbes 30 pod 30. Je rovněž spoluautorem knihy Houby Stříbrska a ve volném čase se věnuje především včelařství, myslivosti a mykologii.

Budoucnost není něco, na co bychom měli čekat, ale něco, co svými rozhodnutími aktivně vytváříme.

Co podle vás české školství nezbytně potřebuje k tomu, aby s ním v budoucnu absolventi uspěli na trhu práce?
Především odvahu opustit představu, že kvalitní vzdělání znamená zapamatovat si co největší množství informací. Musíme mnohem více rozvíjet kritické myšlení, kreativitu, komunikaci, spolupráci a schopnost řešit problémy, protože právě tyto dovednosti budou v době umělé inteligence nabývat na významu. Zároveň ale nesmíme rezignovat na kvalitní všeobecný přehled a pevné základy znalostí, bez kterých nelze samostatně a kriticky přemýšlet.

Stane se do budoucna učitel spíš průvodcem a koučem dítěte, nebo bude stále ještě vyučovat klasicky a žádat od žáka, aby za dobrou známku opakoval data a fakta?
Domnívám se, že budoucnost patří učitelům, kteří dokážou obě role vhodně kombinovat. Dobrý učitel musí být odborníkem, který umí srozumitelně vysvětlit učivo, ale zároveň průvodcem, jenž vede žáky k samostatnosti, přemýšlení a hledání souvislostí. Nejde tedy o to, zda budeme učit fakta, nebo rozvíjet kompetence, ale zda dokážeme znalosti proměnit ve schopnost skutečně je využívat.

Kolik hodin dneska ve škole odučíte a jaký předmět vás baví nejvíc?
V současné době učím osm hodin týdně, konkrétně přírodopis, chemii a laboratorní cvičení z chemie. Právě laboratorní cvičení mě baví nejvíc, protože žáci při nich mohou sami experimentovat, objevovat a propojovat teoretické znalosti s praxí. Navíc pracujeme v malých skupinách, což umožňuje individuální přístup, a je skvělé sledovat, jak se z obyčejné zvědavosti postupně rodí skutečný zájem o přírodní vědy.

Jaký předmět naopak vůbec nebaví děti a proč?
Nemyslím si, že existuje předmět, který by děti přirozeně nebavil. Mnohem víc záleží na tom, jakým způsobem je vyučován. I zdánlivě neatraktivní téma může být pro žáky fascinující, pokud v něm objeví smysl, praktické využití nebo možnost něco sami vyzkoušet. Úkolem školy proto není pouze předávat učivo, ale především probouzet zvídavost a ukazovat dětem, proč má smysl se nové věci učit.

Ještě na závěr poraďte, jak se dá od dětí nejlépe odpočívat? Jak relaxujete?
Nejlépe se mi odpočívá v přírodě, která představuje příjemný protipól každodenního ruchu školy a ředitelny. Velkou část volného času věnuji včelařství a myslivosti, tedy činnostem, které vyžadují trpělivost, soustředění a respekt k přírodě, ale zároveň mi umožňují na chvíli vypnout. Paradoxně však musím přiznat, že i při práci se včelami nebo na procházce lesem mě často napadají nové tipy na to, co bychom mohli ve škole ještě zlepšit.

Andrea Bohačíková vzkazuje mladým: ***Buďte CEO svého života***

Česko čelí historickému propadu porodnosti. Ovšem zjednodušené tvrzení, že mladí lidé děti nechtějí, je podle odbornice na slaďování osobního a pracovního života, mentorky a zakladatelky platformy M.arter Andrey Bohačíkové mýtus. Mluvili jsme s ní o tom, jak rodičovství naráží na nedostupné bydlení, strach z chudoby, nefunkční flexibilitu práce i obrovský tlak společnosti. Jaká tedy existují řešení pro mladé lidi, porodnost a českou budoucnost?

ANDREA BOHAČÍKOVÁ je přední česká odbornice na slaďování osobního a pracovního života, mentorka a vyhledávaná speakerka. Jako zakladatelka ekosystému M.arter dlouhodobě podporuje rodiče, ženy a rozvoj moderního trhu práce v Česku. Je také spoluautorkou významných výzkumů, které mapují klesající porodnost a analyzují skutečné bariéry rodin na trhu práce. Ve své práci prosazuje klíčové systémové změny, jež pomáhají skloubit rodičovství s kariérou bez obav ze socioekonomického propadu.

Foto: Kateřina Ceralová

V roce 2025 se v Česku narodilo nejméně dětí od začátku statistického sledování. Často slýcháme, že mladí lidé děti nechtějí. Co je podle vás ale skutečnou příčinou současné krize porodnosti?
Dneska se nám tu potkávají dva naprosto zásadní faktory. Do věku, kdy lidé nejčastěji zakládají rodiny, nám vstupují početně slabší ročníky. A současně s tím klesá samotná plodnost a ochota mít děti. To znamená, že máme méně potenciálních rodičů a zároveň se nám rodí průměrně méně dětí na jednu ženu. Když jsme v roce 2025 dělali velký výzkum ohledně klesající porodnosti, zkoumali jsme motivátory a blokátory lidí. Zjistili jsme, že se to netýká jen těch, kteří děti ještě nemají, ten propad přichází dokonce i po prvním dítěti. To už ukazuje na hlubší systémový problém.

A co s tím? Jak tedy mladé motivovat, aby děti měli?
Určitě bychom mladým lidem neměli říkat „musíte mít děti, jinak nebudeme mít na důchody“. Dítě nemá být jen nějakým příspěvkem do důchodového systému. Na druhou stranu ale netvrďme, že pokles porodnosti nic neudělá s naší ekonomikou a stabilitou. Jsou to dvě paralelní reality, které musíme vnímat současně. Spousta odpovědných mladých lidí vidí obrovské riziko v tom, že jim po narození dítěte klesne socioekonomická úroveň a nebudou schopni dítěti zajistit takové podmínky, aby z něj vyrostl spokojený a přínosný člen společnosti. Bojí se, že zkrátka zchudnou.

Už si nemůžeme říkat nějaká hezká slova, musíme reálně začít jednat.

Úhrnná plodnost v Česku klesla na 1,28 dítěte na ženu. Jak to ovlivní ekonomiku, důchody a fungování celé společnosti?
Bude to mít samozřejmě obrovské ekonomické dopady. Za dvacet nebo třicet let můžeme čelit výraznému nedostatku pracovní síly a obrovskému tlaku na důchodový, zdravotní a sociální systém. Klesá nám počet potenciálních rodičů i dětí, ale v žádném případě nám neklesá počet lidí v důchodovém věku. Naopak, ten nám narůstá, a slabší ročníky dětí tak budou muset ekonomicky utáhnout silnější ročníky penzistů. A tady vidíme totální matematickou, ekonomickou i sociální nerovnováhu. Pokud se mě někdo ptá, co to bude znamenat v praxi, dávám jednoduchý příklad: Chleba nás dnes stojí padesát korun, ale při tomhle vývoji nás může stát pět set.

Mladí lidé to ale těžko sami zachrání. Když se podíváte na výsledky vašeho výzkumu s platformou Mingly, co je jejich největší překážkou při rozhodování, zda založit rodinu?
Když se podíváme na konkrétní příběhy, tak je to naprosto zřejmé. Anička nám vyprávěla, že má s partnerem jedno dítě a moc by chtěli druhé. Jenže to prostě nejde, protože bydlí v nájmu a další pokoj navíc by utáhli jen za cenu drastické hypotéky. A Hana říká totéž. Oba s manželem vydělávají dost, ale pořídit si větší byt je pro ně v dnešní době zcela nereálná věc. Naše data ukazují, že finanční bariéry označuje za problém 84 procent žen a 58 procent mužů. Bydlení je ještě palčivější, 68 procent žen uvádí, že nemá adekvátní byt. Žena, která žije ve vlastním, má přitom o 16 procentních bodů vyšší ochotu mít další dítě.

O rodičovství často mluvíme jako o společném rozhodnutí dvou lidí, ale jeho ekonomické a kariérní důsledky nesou mnohem častěji ženy. Jak velkou roli to v porodnosti hraje?
To je naprosto klíčový bod celé diskuse. Když se podíváme na sladění rodiny a kariéry, 93 procent žen flexibilitu chce a potřebuje, ale realita ukazuje, že jí dosáhne jen 51 procent z nich. Tady máme obrovskou propast, téměř 42 procentních bodů. Ženy vnímají ty dopady mnohem hůř než muži, protože celá péče, domácnost a psychická zátěž padá na jejich bedra. Mají pak pocit, že jim dítě doslova bere budoucnost a možnost rozvíjet vlastní potenciál. Ještě k tomu připočtěme socioekonomický stres a nedůvěru v to, že se o ně partner dokáže postarat, navíc mají ženy strach, že zůstanou v případě rozpadu vztahu zcela bezbranné. Bez vyřešení této nerovnováhy se dál neposuneme.

Když si představíte svět za patnáct let, co se podle vás v životě dnešních mladých lidí nejvíc změní?
Změní se celá struktura naší společnosti, ekonomiky i trhu práce. Mladí lidé dnes čelí věcem, které předchozí generace vůbec nezažily, jako jsou extrémní technologické změny, obavy o udržitelný vývoj planety nebo proměny oborů, o nichž nikdo neví, zda za deset let vůbec budou existovat. Pokud se na to nepřipravíme dnes skrze chytrou prorodinnou politiku, podporu regionů, inovace a férový pracovní trh, pocítíme to všichni v naprostém zhroucení ekonomické stability. Už to opravdu nestojí jen na tom, že bychom si teď říkali nějaká hezká slova. Musíme reálně začít jednat.

Zatím to povídání nevyznívá pro mladé úplně pozitivně. Čím byste je povzbudila?
Já bych jim moc ráda vzkázala hlavně to, aby na sebe nebyli tak přísní a nenechali se udusit tlakem okolí. Spousta z nich si myslí, že ve dvaceti nebo pětadvaceti letech musí mít perfektně vyřešený celý život, že musí mít vlastní byt, rozjetou kariéru, ideálního partnera a přesně nalajnovanou budoucnost. A když to tak nemají, propadají panice a depresi. Nenechte si namluvit, že jste nějaká „sněhová vločka“, která nic nezvládne. Na život a na budování rodiny nerezignujte jen proto, že teď procházíte těžším obdobím, jste po rozchodu nebo dole. Dělejte věci svým vlastním tempem a pamatujte, že důležité je nevzdávat se a jít krok za krokem. Buďte CEO svého vlastního života.

ENERGY, CLIMATE
& SUSTAINABILITY

Rok 2026 byl oproti tomu, co přijde, ještě *environmentálně klidný*

V kategorii Energy, Climate & Sustainability získal ocenění CHANGEMAKERS AWARDS šestadvacetiletý Petr Balvín.

Petr je environmentální inženýr. Ještě do roku 2027 bude působit jako environmentální mládežnický delegát České republiky do OSN. Působí jako výzkumný pracovník na Lékařské fakultě Ostravské univerzity a současně studuje Ph.D. program na hornicko-geologické fakultě Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, konkrétně na Katedře environmentálního inženýrství, obor Ochrana životního prostředí v průmyslu. Propojuje ochranu životního prostředí s tématy veřejného zdraví a bezpečnosti. Petra jsme se zeptali, zda bude v roce 2050 stále největším problémem lidstva oteplování planety, ale třeba i na to, jak se na Česko jako na zemi, která má s ekologií teprve čtyřicet let zkušeností, dívá svět.

BALVÍN PETR

Co se vám okamžitě vybaví, když se řekne budoucnost?
Úsilí. Právě v této dekádě naše rozhodnutí a snažení mohou zásadním způsobem ovlivnit, jak bude vypadat budoucnost nás a dalších generací. Futuristická vize je pro každého asi jiná. Mně by se například líbily nějaké aspekty „solarpunku“, i když jako technik sám vím, že jde o utopii. Důležité mi však každopádně přijde snažit se, nenechat se uhasit a nepodléhat indiferenci našeho vyhořelého nebo zdeptaného okolí.

Bude podle vás v roce 2050 globální oteplování stále největší hrozbou lidstva?
Ne. Klimatická změna a globální oteplování jsou, řekněme, amplifikátor hrozeb. Nebezpečí je však inherentní vlastnost a teprve riziko šance. Je jenom na nás, jak moc budeme chtít probabilisticky pracovat s riziky, anebo se nečinností odevzdáme nebezpečím. Rok 2026 byl pro mnoho z nás teplotně extrémní, musíme si však uvědomit, že to byl zároveň, co se týče environmentální bezpečnosti, jeden z těch nejklidnějších oproti těm, které teprve přijdou. S touto zkušeností, pokud budeme postupovat v klimatických opatřeních šnečím tempem a ještě je stíhat popírat, pak pro četnost následků, mezi něž budou dál patřit povodně, blackouty, vlny veder, eroze či jiné technologické havárie, nebudeme stíhat řešit příčiny. Adaptujme, mitigujme a dekarbonizujme, dokud to jde. Už teď je „za pět dvanáct“.

Česko se v ochraně přírody posouvá teprve nějakých čtyřicet let. Kam se podle vás za tu dobu dostalo? A jak nás v tomto ohledu vidí experti v zahraničí?
Česká republika dokázala od svého vzniku mnoho. Vývoj naší environmentální governance byl rychlý a pozitivní. Aktuálně však podle zprávy o stavu životního prostředí z roku 2024 a z předchozích ročníků pokulháváme v dekarbonizaci, kvalita vod spíše stagnuje, ubývá biodiverzity, z krajiny mizí ptáci a zdravotní stav lesů se zhoršuje. Díky prvnímu federálnímu ministrovi Josefu Vavrouškovi je na nás navzdory aktuálnímu politickému vývoji však stále i na mezinárodní půdě nahlíženo pozitivně a s respektem. Aktuální vedení ministerstva životního prostředí je vnímáno jako pouhá anomálie. Možná tu panuje domněnka, že jsme ukrytí v „našem českém rybníčku“ a nejsme vidět. Naopak. Tu nejednotu, roztříštěnost a disturbance na nejvyšších postech svět vnímá a dívá se na nás drobnohledem. Česko je však na stálých zahraničních postech reprezentováno špičkami v oboru environmentální diplomacie. Ty pozitivní aspekty v ochraně environmentu bychom se měli snažit držet a kultivovat, nikoli cíleně destruovat již funkční aparáty, a to dokonce z těch nejvyšších pozic.

„Aktuální vedení ministerstva životního prostředí je vnímáno jako pouhá anomálie.

Mají podle vás mladí lidé z menší země ve střední Evropě reálnou šanci ovlivnit globální debatu o klimatu, nebo je to spíš diplomatická formalita?
V mnoha případech se jedná o tokenismus, tedy o povrchní začlenění bez reálné mocenské změny. Pokud však člověk narazí na správné lidi a organizace a má dost ostré lokty, je možné se podílet třeba i na utváření samotných politik, angažovat se v environmentální protekci terénně nebo například environmentálně vzdělávat své okolí. V tomto ohledu je situace značně randomizovaná. Placených praktických stáží však přibývá a doufejme, že ten trend bude i nadále rostoucí.

Zachrání nás tedy v budoucnu před zkázou planety spíš technologické inovace a věda, nebo politická rozhodnutí a změna chování každého z nás?
Rozvoj „zelených technologií“, výzkum a vědu vnímám jako prostředky, nástroje. V některých sektorech se však bez nich například již nyní nemůžeme posunout dál. Jakým způsobem pak ale dokážeme dojít společenského konsensu, konstruktivně a transparentně tyto pokroky interpretovat, komunikovat a implementovat, je už jen v naší gesci. Každý máme mnoho individuálních možností volby, je to spíš otázka naší angažovanosti, vůle, odhodlání a participaci ve věcech veřejných.

Co byste poradil mladému člověku, který chce ve svém okolí změnit přístup k ekologii, ale neví, kde a jak začít?
Malými krůčky vpřed. I když nejsem vystudovaný ekolog, zdůrazním zde důležitost interakcí a vazeb v okolí našeho domova. Ekologie, pokud vím, vychází ze starořeckého oikos, tedy domov. Nemusí to začínat nějakým gigantickým gestem výsadby. Redukujte míru plýtvání jídlem, doporučuji třeba kalkulačku vodní stopy produktů. Podpořte jednou za čas lokální producenty. Zkuste najít komunitní zahradu ve svém okolí. Pečováním o vlastní rajče jménem Hugo pak člověk získává totálně odlišný vztah k půdě a zdrojům. Nakupujte z re-use center, výběrových sekáčů. Cyklistika je taky vždycky možnost. Nemít maso každý den je v zahraničí běžné. Všechno tohle udělá mimoděk i z laika pro-environmentálního jedince, pokud to tak chce vnímat.

Odpočívá environmentální inženýr nejraději v přírodě, nebo jste spíš městský člověk? Jak relaxujete?
Konkrétní místa se prozrazovat nesmí, nicméně můžu nalákat, že v Olomouckém i Moravskoslezském kraji se stále nachází odlehlé malebné končiny na granitových nebo břidlicových podložích, kde během celého dne nepotkáte duši. Můžete celý den disociovat jen sami se sebou, což je pro můj hektický a chaotický život jednou za čas nenahraditelné.

Petr Balvín

je Ph.D. studentem v ochraně životního prostředí na VŠB-TUO, výzkumníkem v oblasti environmentální bezpečnosti a veřejného zdraví, environmentálním konzultantem pro podniky a také Mladým environmentálním delegátem České republiky při OSN v letech 2025-2027. Skrze mandát reprezentuje v těchto tématech odborný hlas mládeže na mezinárodním poli. Petr se dlouhodobě také věnuje environmentální bezpečnosti v kontextu starých ekologických zátěží, snižování rizik a katastrof, resilienci a připravenosti komunit na krizové situace.

SOCIAL IMPACT,
CULTURE & SOCIETY

I velmi špatná pohádka má vždycky *dobrý konec*

Držitelkou ocenění CHANGEMAKERS AWARDS
v kategorii Social Impact, Culture & Society
je třicetiletá Marta Sýkorová.

Vystudovala molekulární biologii a genetiku na Masarykově univerzitě v Brně a je doktorandkou v programu Sociální a spirituální determinanty zdraví na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Marta je autorkou knihy Velmi špatné pohádky, která je zaměřená na osobní rozvoj, nastavení vlastních hranic a psychologii. Určená je nejen dětem, ale především dospělým. Také Marty jsme se zeptali, jak se bude lidská psychologie vyvíjet a co budou lidé ve svých duších řešit v roce 2050.

MARTA SÝKOROVÁ

Jaká „velmi špatná pohádka“ vám na první dobrou přijde na mysl, když se řekne slovo budoucnost?
Pohádek mě napadlo víc. Pro mě by byla nejděsivější pohádka o lenivějícím lidstvu. V příběhu by AI agenti žili životy místo lidí. Agenti by psali za tyto lidi emaily, organizovali by online události, jichž by se živí lidé účastnili pohodlně ze svých postelí, tvořili by hudbu… A obtloustlí apatičtí lidé by mezitím leželi na pohovce, popíjeli coca-colu a sledovali televizi, v níž by také běžel obsah tvořený umělou inteligencí.

Velmi špatné pohádky však mají vždy také dobrý konec. A na tom dobrém konci by existovali lidé, kteří by zůstávali tvůrčí, scházeli by se offline, dělili by se o skutečně lidské myšlenky, tvořili by skutečně lidské umění. Ta skupina by se rozrůstala a postupně by způsobila návrat lidstva k lidskosti. Druhá pohádka by byla přírodovědná, inspirovaná nekonečným růstem rakovinných buněk, které následně zničí celý organismus. Tady si pak může dobrý konec prožít každý naživo s naší inscenací EVO LUCE.

Jaký typ sebezničujícího chování, který dnes třeba ještě ani neznáme, bude hlavním tématem za dvacet let?
Za dvacet let se může stát mnoho věcí. Nevím, jestli si umím představit něco nepředstavitelného, ale už jen prohloubení dnešních sebezničujících sklonů mě trochu děsí. Jedním příkladem za všechny je větší důvěra v umělou inteligenci než ve své přátele a blízké.

Domníváte se, že v roce 2050 budeme psychické vyhoření a další poruchy řešit spíš technologicky a geneticky, nebo se budeme muset vrátit k základní práci s tělem a emocemi?
Nemyslím, že něco „budeme muset“. Věřím, že budeme chtít prohlubovat kontakt se sebou samými, se svým tělem i emocemi. Ano, pokrok ve výzkumu jak na úrovni molekulární biologie, tak na úrovni technologické je neuvěřitelný a přináší mnohé výhody. Stále však zůstává potřeba lidského kontaktu, pobytu v přírodě, pohybu. Zase jeden příklad: Výzkumy ukazují, že uzdravení nemocných urychluje výhled z okna do přírody v nemocničních pokojích.

Vaše kniha učí lidi říkat „ne“ a chránit si své hranice. Bude v budoucnu ještě těžší udržet si hranice mezi lidskou identitou a technologiemi?
Když vidím výzvy, které tady už jsou, jako jsou kyborgové, transhumanismus, zásahy do lidského genomu, pokusy o robotizaci péče o seniory či nemocné a tak dále, tak myslím, že to bude obtížné podobně, což tedy znamená, že hodně. Protože přichází výzvy, které jsme si nedokázali ani představit, a pokud si je dokážeme představit, pak nedokážeme domyslet důsledky. Takže nezbývá, než nastavovat hranice za pochodu.

„Mám naději v mladé lidi, vracejí se k offline životu.

Marta Sýkorová

je umělkyně a vědkyně, která ve své práci propojuje výzkum, vyprávění a performance. Je autorkou knihy Velmi špatné pohádky, pohádek pro příliš hodné lidi, která v roce 2026 vyšla také anglicky jako Not So Fair Fairy Tales. Své pohádky představuje na interaktivních křtech, kde se propojuje autorské čtení, improvizovaná hudba, tanec a společné vyprávění, a dává v nich prostor neurodiverzitě a „divnosti“ jako zdroji kreativity. Pod hlavičkou ztělesněné narativity vede kurzy pro veřejnost a víkendová setkání pro ženy USEBE, kde se příběhy v našich hlavách propojují s tělem, hlasem i pohybem. Vystudovala molekulární biologii a genetiku na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity. Na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci je doktorandkou a zkoumá sociální a spirituální determinanty zdraví. S kapelou Dobrá Otázka hraje koncerty, na kterých své pohádky také uvádí.

Jak budou vypadat hranice mezi prací a volným časem v éře stoprocentního home office, virtuálních kanceláří a neustálé online dostupnosti? Nezmizí ony hranice úplně?
Už v této době hranice mezi prací a volným časem na mnoha místech zmizely a je potřeba, aby si člověk tyto hranice sám uměl vytvořit a udržet.

Vaše kniha je určena „příliš hodným lidem“. Jak tito lidé podle vás obstojí na budoucím trhu práce, který bude vyžadovat dravost, neustálou adaptaci a sebeprezentaci?
“Příliš hodní” je pro mě trochu hanlivé označení pro ty, kdo sebou nechají vláčet, zůstávají hodnými holčičkami i chlapci v dospělosti. Velmi špatné pohádky a workshopy a i jiné cesty jsou tu proto, aby se tito příliš hodní učili být hodní tak akorát. Aby zůstali citliví, ale uměli se sami sebe zastat. Takoví se pak na trhu práce neztratí.

Jaké největší psychologické dědictví či vzorce chování dnešní třicátníci předávají generaci, která bude v roce 2050 formovat svět?
Ještě pořád asi předáváme urputnou snahu něco dokázat, za něco stát, být “dost”. To mi vyznívá z rozhovorů s mnoha lidmi mé generace. Naši tátové strávili hodně času v práci a my jsme se museli hodně snažit, abychom získali jejich uznání. Ale proměňuje se to a v tom je naděje.

Vaše příběhy mají vždy „černý a bílý“ konec. Co se týče budoucnosti lidstva v oblasti duševního zdraví, k jakému konci máme jako společnost momentálně blíž?
Momentálně to vidím trochu černě. Zrychlujeme, zvyšujeme efektivitu. Na druhou stranu mám naději v mladé lidi. Mluví o svých potřebách, nechtějí zrychlovat donekonečna, vracejí se k offline životu.

Dá se vlastně od světa psychologie a sociologie odpočívat? Jak nejraději trávíte volný čas?
Člověk těžko vypíná to věčné hledání, ověřování faktů a zkoumání reakcí svých i druhých. Jde mi to hlavně při fyzické práci, sportu, hudbě, malbě, tanci, v přírodě. Ráda čtu obyčejnou papírovou knihu. A jednou za čas relaxuju dokonce i vařením nebo žehlením.

Důležité je žít teď a tady *a nebát se budoucnosti*

Jak se rodí úspěch v nemovitostech i ve financích? Mladý podnikatel a zakladatel nemovitostní investiční skupiny Fidurock David Hauerland v rozhovoru otevírá téma moderního byznysu, investování a síly mezilidských vztahů. Proč se nebát neúspěchů a jak správně přistupovat k hypotékám a finanční gramotnosti? A co podle Davida čeká generaci mladých podnikatelů v éře umělé inteligence?

DAVID HAUERLAND je podnikatel, investor a zakladatel nemovitostní investiční společnosti Fidurock. Své podnikatelské zkušenosti sbíral už od mládí, kdy se věnoval realitnímu byznysu. Dnes se zaměřuje na rozvoj fondů, strategické řízení a podporu moderních finančních trendů. Je zastáncem optimistického přístupu k budoucnosti, důležitosti celoživotního vzdělávání, správného výběru oboru a budování silných mezilidských vztahů a důvěry v byznys.

Foto: Fidurock

Jste, co se týče budoucnosti, spíš optimista, nebo pesimista?
Jsem optimista. Myslím si, že podnikatel jím do určité míry být musí. Kdybyste dopředu viděli jenom problémy a důvody, proč něco nejde, tak se do ničeho nepustíte. Rizika samozřejmě vnímáte, ale zároveň musíte věřit tomu, co děláte, a tomu, že věci dokážete posunout dál.

Vy jste začal podnikat hodně mladý a dneska už je z vaší investiční skupiny Fidurock obrovská firma. Co je tedy kromě optimismu onen klíč k úspěchu?
Nebát se začít, hodně pracovat a nevzdat to, když něco napoprvé nevyjde. V Americe se na neúspěch často dívají jako na zkušenost, která vás posune dál. Tenhle přístup je mi blízký. A samozřejmě potřebujete i trochu štěstí. Zásadní ale je rozumět tomu, co děláte, a mít kolem sebe správné lidi. Já jsem nejdřív získával zkušenosti v nemovitostech a až potom jsme začali budovat vlastní firmu. To, že se vám daří v jednom oboru, neznamená, že automaticky uspějete v jiném. Těžko bych zítra rozjížděl farmaceutický byznys, když o něm nic nevím. Nejdřív se musíte něco naučit, poznat, jak ten obor funguje, a na tom pak stavět.

„Bez lidí, vztahů a důvěry by se žádné podnikání vybudovat nedalo.

Měl jste tedy na své podnikatelské cestě moment, kdy jste si říkal, že takovou překážku už těžko překonáte? A co vám pomohlo jít dál?
Takových momentů je v podnikání spousta. Ať už řešíte neshodu s partnerem nebo nějaký problém na stavbě. V tu chvíli vás to samozřejmě netěší, ale zpětně zjistíte, že právě tyhle situace vás nejvíc naučily. Musíte se postavit k problému, vyřešit ho a pochopit, co příště udělat jinak. Mě to většinou vybičuje k další práci. Když něco nevyjde, tak hledám cestu, jak pokračovat.

Když sledujete generaci mladých lidí, kteří chtějí něco dokázat ve svém oboru, podnikat a vybudovat něco vlastního, řekl byste, že to mají těžší, než jsme měli my?
Nemyslím si, že se dá jednoduše říct, kdo to měl lehčí. Každá doba má svoje překážky a každý, kdo něco vybudoval, si nějakými prošel. Dnešní mladí mají obrovskou výhodu v dostupnosti informací a technologií. Z Česka můžete přes počítač budovat firmu, která má zákazníky po celém světě. To je skvělé. Pořád ale platí, že musíte něco umět, mít chuť se učit a odpracovat si to.

Co vás z poslední doby v podnikání zaujalo? Nějaký mladý příběh, u něhož jste si řekl, že je to super služba nebo produkt?
Třeba FTMO. To je za mě skvělý český podnikatelský příběh. Kluci dokázali vybudovat firmu, která uspěla globálně, a ukázali, že i z Česka se dá dělat velký byznys. Člověk vidí ten dnešní úspěch, ale za ním jsou roky práce a vytrvalosti. Takové příběhy jsou podle mě pro mladé mnohem lepší inspirace než představa, že stačí dostat dobrý nápad a všechno ostatní přijde samo.

Když už takovou úspěšnou firmu máte, jsou pak pro její další rozvoj nejdůležitější vztahy?
Určitě. Byznys děláme s lidmi. S kolegy, partnery, investory nebo zákazníky. Obchodník je vlastně do velké míry vztahový manažer a bez důvěry se dlouhodobě nikam neposunete. Technologie nám můžou spoustu věcí usnadnit, ale pořád chcete vědět, s kým jednáte a jestli se na něj můžete spolehnout. A ta důvěra vzniká postupně, tím, jak spolu pracujete a jestli platí to, na čem se domluvíte.

Aktuální slogan Fidurocku je „Investujte s klidem“. Mladí lidé ale mají mnohdy za to, že nemají z čeho investovat. Co byste takovému mladému člověku poradil?
Každý má jiné možnosti a jiné startovní podmínky, to je potřeba respektovat. Pokud ale dokážu část příjmu odložit, má smysl začít i s menší částkou. Nemusím čekat, až budu mít statisíce nebo peníze na vlastní byt. Důležité je vytvořit si návyk a postupně budovat majetek. Mrzí mě, že se o tom málo učí ve školách a často ani nemluví doma. Na budoucnost bychom měli myslet dřív než pár let před důchodem a nespoléhat ve všem jen na stát. Zároveň je potřeba rozumět tomu, do čeho peníze dávám, na jak dlouho a s jakým rizikem.

Když si představíte svět za patnáct let, co se podle vás hlavně v životě dnešních mladých lidí změní a na co by se měli připravit?
Patnáct let je dneska strašně dlouhá doba, když se technologie mění skoro každý týden. Určitě se promění způsob, jak pracujeme, a s AI se budeme muset naučit zacházet. Může nám ušetřit spoustu času. Pro mě je ale stejně zajímavé, co s tím časem potom uděláme. Myslím si, že o to větší význam budou mít vztahy, osobní setkávání a komunity. A také místa, kde se ten život odehrává, kde bydlíme, pracujeme nebo se potkáváme s přáteli. Mladým bych doporučil mít otevřenou hlavu, učit se nové věci a nebát se budoucnosti. Zároveň ale umět žít i tady a teď.

Ještě vás na závěr zkusím překvapit: Jaké je životní motto Davida Hauerlanda?
Nepřekvapíte. To motto zní: Investujte s klidem.

MEDIA, PUBLIC & STRATEGIC COMMUNICATION

Veřejnoprávní média nemají v povaze *se vzdávat*

Dalším držitelem ocenění CHANGEMAKERS AWARDS je v kategorii Media, Public & Strategic Communication třiatřicetiletý Matěj Skalický.

Matěj je rozhlasový publicista a novinář. Od roku 2022 je také tvůrcem a moderátorem zpravodajského podcastu Českého rozhlasu Vinohradská 12. Cenu získal za schopnost vysvětlovat komplikovaná domácí i zahraniční témata. Také Matěje Skalického jsme se ptali, jak budou vypadat média v roce 2050, a na to, zda novináře nakonec nahradí umělá inteligence.

MATĚJ SKALICKÝ

Matěj Skalický

je český novinář, reportér a moderátor. Od března 2022 vede a moderuje zpravodajský podcast Českého rozhlasu s názvem Vinohradská 12. V roce 2011 začal s Českým rozhlasem spolupracovat jako externista, později jako reportér domácího i zahraničního zpravodajství, věnoval se pandemii covidu-19 i událostem v Dánsku či Velké Británii. Vystudoval politologii na Univerzitě Hradec Králové a žurnalistiku na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, kde také pokračuje v doktorském studiu zaměřeném na české zpravodajské podcasty.

„Veřejnoprávní média se zodpovídají jedinému „majiteli", a to lidem.

Co se vám spontánně vybaví, když se řekne budoucnost?
Nové výzvy. Spousta práce. Zajímavé epizody.

Je podle vás rozhlas médiem budoucnosti?
Jasně. Alespoň Český rozhlas dlouhodobě patří mezi nejdůvěryhodnější média v Česku, dělají v něm jedni z nejlepších novinářů. Umíme zprostředkovat události tady a teď, živě. Nepřetržitě. Přenášíme posluchače a posluchačky na místa, kde mohou nejdůležitější zprávy dne slyšet na vlastní uši. To se nezmění.

Jak si vysvětlujete současnou popularitu podcastů? A konkrétně Vinohradské 12?
Konkrétně ve Vinohradské 12 jsme lidští a nechrlíme tunu informací, kterých je kolem nás strašně moc. Zastavíme se a každý den si o jedné věci na dvacet minut promluvíme s člověkem, který tomu rozumí. Vyprávíme zprávy. To je to kouzlo.

Budou v roce 2050 ještě živí moderátoři a novináři s ohledem na vývoj umělé inteligence vůbec potřeba?
Samozřejmě. AI je velký pomocník a v mnoha odvětvích včetně novinařiny umí zjednodušit život. Nicméně lidskou autenticitu, chuť pátrat v terénu a konfrontovat mocné z očí do očí se nemá jak naučit.

A přežijí podle vás veřejnoprávní média rok 2030?
Určitě. Historie ukázala, že veřejnoprávní média jsou z oceli a nemají v povaze se vzdávat.

Kdybyste měl co nejstručněji někoho přesvědčit, proč Česko potřebuje Český rozhlas a Českou televizi, čím byste argumentoval?
Stručné, jasné, výstižné zprávy. Diskusní fórum s plejádou názorů a pohledů. Témata pro všechny bez rozdílu. Veřejnoprávní média se navíc zodpovídají jedinému „majiteli". A to lidem.

Měl by se podle vás novinář prezentovat na sociálních sítích?
Bez toho to nejde. Musíme být tam, kde je naše publikum. A když nemalá část z něj hledá informace na sociálních sítích, musíme jí být k ruce. Je to naše povinnost a závazek.

Jaký je z vašeho pohledu rozdíl mezi novinářem a influencerem a kde se naopak ty hranice stírají?
Není influencer jako influencer. To stejné platí o novinářích. Čtěte, sledujte a poslouchejte ty, kteří jsou transparentní a důvěryhodní. Kteří zdrojují. Novináři kryje záda editorská, zpravidla i institucionální struktura, je svázaný psanými i nepsanými pravidly, kodexy. Zjišťuje, ptá se, konfrontuje, pátrá. Pak prezentuje. Neuzavírá spolupráce, nedělá reklamu. Neexhibuje. Touží informovat, ne šokovat. Nemusí být za každou cenu populární. Ale musí umět zaujmout, musí svou práci dostat k lidem. Musí umět vysvětlovat. V mnohém by se influenceři a novináři od sebe mohli učit.

Zařadil byste mediální gramotnost mezi povinné předměty na základních či středních školách?
Určitě. Mnohde ji i učí.

Jak odpočíváte? Může se dneska vůbec novinář odpojit od sociálních sítí a relaxovat bez nich?
Jasně. Ale já si vybral, že to dělat nebudu. A odpočívám nejradši ve chvílích, kdy se toho děje nejvíc. Nemusím pak aspoň vymýšlet, co budu zítra točit.

DEMOCRACY, PUBLIC SERVICE
& CIVIC SOCIETY

V práci pro stát ***ovlivníte životy*** milionů lidí

Držitelem ocenění CHANGEMAKERS AWARDS v kategorii Democracy, Public Service & Civic Society je jednadvacetiletý Tobiáš Bruno Galia.

Tobiáš je spoluzakladatelem a manažerem evropských záležitostí organizace YPALA (Young Public Affairs Leaders Academy). Jde o program, který přibližuje mladým lidem od 16 do třiceti let fungování veřejných institucí. Také Tobiáše jsme se ptali na to, zda budou lidé ve státní správě ještě v roce 2050 potřeba. A taky trochu odvážně na to, co je na veřejných institucích sexy.

TOBIÁŠ BRUNO GALIA

Tobiáš Bruno Galia

je student Evropských studií a mezinárodních vztahů na Masarykově univerzitě, spoluzakladatel neziskové organizace YPALA (Young Public Affairs Leaders Academy) a iniciativy Naši úředníci. Působí jako Youth Adviser předsedkyně Evropské komise, kde zastupuje hlas mladé generace v otázkách bezpečnosti a digitální legislativy. Dlouhodobě se věnuje posilování institucionální gramotnosti, přibližování veřejné správy i evropských institucí mladým lidem a prosazování moderního, stabilního a otevřeného státu.

Co se vám spontánně vybaví, když se řekne budoucnost?
Směs obav, určitého strachu, ale především naděje. Budoucnost totiž není něco, co se nám pasivně stane, ale něco, co svými dnešními rozhodnutími a aktivitou spoluvytváříme.

A co se vám vybaví při spojení slov budoucnost a demokracie?
Bezprostřední ohrožení a naléhavá potřeba obranyschopnosti. Demokracie není samozřejmostí, ale živým systémem, který vyžaduje odolnou společnost a lidi ochotné ji aktivně chránit.

Vy pořádáte pro mladé lidi kurzy či spíš stáže, kde se mohou seznamovat s prací pro státní správu. Může být práce ve státní správě vlastně pro mladé lidi sexy?
Určitě může, i když si to spousta lidí na první dobrou neuvědomuje. Práce pro stát vám dává unikátní možnost ovlivňovat věci, které mají reálný dopad na životy milionů lidí. Málokterý sektor v sobě skrývá takový smysl a přesah jako právě veřejná služba.

Jak jste se dostal k práci pro státní správu vy osobně?
Šlo to velmi organicky přes můj hluboký zájem o fungování českých i evropských institucí. Postupně jsem si uvědomil, jak klíčovou roli v naší společnosti hrají, a zároveň to, jak málo se u nás s tímto tématem pracuje a jak málo se veřejná služba otevírá mladé generaci.

Co by měl člověk splňovat, pokud chce být při svém působení ve veřejných institucích úspěšný?
Především musí mít vnitřní motivaci a trpělivost. Práce pro veřejné instituce má obrovský smysl, ale změny se v nich prosazují pomaleji, než bychom si přáli. Úspěšný úředník nebo veřejný pracovník tak potřebuje kombinaci odbornosti, vytrvalosti a schopnosti vidět za každodenní byrokracií reálný dopad své práce na společnost.

Budou úředníci a zaměstnanci státních institucí i za dvacet let chodit na osm hodin pracovat do kamenných budov?
Rozhodně to nebude v takové podobě, jakou známe dnes. Státní správa se díky digitalizaci výrazně promění. Už dnes vidíme na některých ministerstvech posun třeba v podobě pátečních home office a stát se postupně snaží adaptovat na 21. století. I když i tady je to běh na dlouhou trať a jde to pomaleji, než bychom si přáli.

Co byste pro lidi ve státní správě změnil jako první, kdybyste měl tu možnost?
Zvýšil bych platy. Veřejný sektor je dlouhodobě neskutečně podhodnocený, kvůli čemuž státní správa výrazně stárne. Mladí a talentovaní lidé často raději odejdou do soukromé sféry, kde jsou jejich schopnosti finančně i společensky lépe ohodnoceny.

Mladí a talentovaní lidé často raději odchází do soukromé sféry, kde jsou jejich schopnosti finančně i společensky lépe ohodnoceny.

Myslíte, že se někdy vyrovnají platy ve státní a soukromé sféře?
Pevně v to doufám, i když současný přístup politiků k veřejnému sektoru je z tohoto pohledu zatím dost tristní. Pokud ale chceme mít moderní, efektivní a fungující stát, bez konkurenceschopného odměňování schopných lidí se prostě neobejdeme.

Co považujete za největší úspěch vašeho projektu?
Naše absolventy. Lidi, kteří našimi programy prošli. Jsou to neuvěřitelné osobnosti, které se dnes aktivně snaží měnit svět kolem sebe i fungování samotných institucí. Právě tihle naši absolventi dávají celému projektu YPALA ten největší smysl a váhu.

Kolik lidí, kteří vašimi stážemi a kurzy projdou, nakonec ve státní správě opravdu skončí?
Je to dlouhodobý proces. Než člověk projde naším programem, dodělá školu a rozhodne se pro konkrétní kariéru, nějakou dobu to trvá. Už teď ale máme skvělé výsledky. Našeho programu se zúčastnila například nejmladší současná poslankyně Julie Smejkalová. Řada absolventů pak pracuje ve veřejném sektoru, působí na regionální úrovni nebo usiluje o pozice v evropských institucích.

Česká společnost přináší *výhody spíš starším lidem*

Nejen na budoucnost mladých lidí jsme se ptali také předního českého sociologa a zakladatele výzkumné organizace PAQ Research Daniela Prokopa. Proč česká společnost nepřeje mladým? A co by měli mladí lidé udělat, aby byli víc slyšet? Podle autora knih Slepé skvrny a Spravedlivý růst není potřeba hned zapalovat auta, jako to dělají mladí demonstranti ve Francii. Je ale potřeba být slyšet. A také se zapojovat do projektů, které třeba pomohou mladým do politiky či do státní správy.

DANIEL PROKOP je český sociolog, publicista a zakladatel výzkumné organizace PAQ Research. Organizace se zaměřuje na reformy vzdělávání, sociální a daňovou politiku, bydlení a snižování nerovností v Česku. Daniel Prokop je autorem knihy Slepé skvrny (2019) a knihy Spravedlivý růst (2026). V roce 2016 získal Novinářskou cenu za sérii analytických článků v Salonu Práva.

Foto: © PAQ Research

Tenhle magazín je hodně o budoucnosti. Ale i bez ohledu na ni: Jste v životě spíš pesimista, anebo optimista?
Já jsem vždycky spíš optimista. Protože jinak by za á člověk nebyl schopen nic dělat a za bé také vím, kolik nevyužitého potenciálu je třeba v českých regionech a v dětech, které mají horší šance ve vzdělávání a ve špatně nastavených, demotivujících systémech. Jak koneckonců popisuji v knížce Spravedlivý růst, kdybychom opravili třeba dvě třetiny z těchto problémů, tak naše země může růst způsobem, který spoustě lidí pomůže a zlepší jim kvalitu života. Takže já nemůžu být pesimista, když vidím cesty, jak situaci zlepšit. Kdybych ale měl tipovat, jestli se povede všechny ty reformy v budoucnu dotáhnout, tak to samozřejmě předvídat nemůžu. K tomu cíli se musíme snažit dospět jak my, kteří změny navrhujeme, tak veřejnost, která by je měla vyžadovat. A pak samozřejmě politici, kteří by je měli realizovat.

„Chtělo by to nový movement mladých lidí proti současné politice.

Kdybyste měl udělat mladé generaci jakousi SWOT analýzu, tedy určit její silné a slabé stránky, jak by z vašeho pohledu výsledek vypadal?
Problém mladých je ten, že nastavení české společnosti přináší výhody spíš starším lidem. Daňový mix hodně daní aktivitu a práci. Mladým lidem tak tenhle systém brání v tom, aby si snadněji vydělali například na vlastní bydlení. Když už pak majetek máte, což je případ spíš starších lidí, tak už z něj prakticky nic neplatíte. Díky nedostupnosti bydlení se přitom může například hodnota bytu během několika let třeba ztrojnásobit. Dál tu chybí sociální služby. To znamená, že dnešní mladí se třeba za dvacet let budou muset starat o svoje rodiče a nebudou moct plnohodnotně pracovat. Zároveň nemáme dost školek, takže se lidé nemohou vracet do práce ve chvíli, kdy by chtěli.

Ve Sněmovně a Senátu jsou převážně muži nad padesát let. Ti třeba nemají takové zkušenosti s výchovou, protože děti sice měli, ale o ty se staraly především jejich ženy. A to je na přístupu k politice hrozně znát. Například hnutí ANO je levicová strana jen v uvozovkách, protože ta levicovost je tam prakticky jenom v transferech důchodcům. Kombinace politiky zaměřené na starší generace a relativní koncentrace majetkových nerovností u nás bohužel betonuje ty špatné věci ve společnosti.

Mladí lidé by se měli snažit, aby byli víc vidět a slyšet, aby zkrátka mohli tuto situaci zvrátit. Je potřeba se dostat do politických stran nebo do odborů a zespodu tlačit na změny. Tím ale nemyslím, že by měli pálit auta jako ve Francii…

Nebo jako v roce 2025 v Nepálu, kde podpálili parlament, svrhli premiéra kvůli korupci, novou premiérku si zvolili na Discordu a teď se tam k moci dostal rapper. Mladou generaci není radno podceňovat…
Ano, u nás teď třeba vláda bere funding z vědy a výzkumu. Což může znamenat, že lidé, kteří chtějí získat vzdělání na kvalitních školách, tak budou muset do zahraničí. To je věc, proti které by možná vysokoškoláci měli stávkovat. Rozhodně bych radil tohle více tematizovat. To, že mladí nepatří k početné generaci, mohou nahradit tím, že budou hodně slyšet, a tím, že třeba umí pracovat se sociálními sítěmi. Chtělo by to nový movement mladých proti současné politice. Třeba něco podobného, jako byla vaše předvolební kampaň 30 pod 30.

Vy ostatně často mluvíte o stagnaci Česka. Myslíte, že právě víc mladých v politice i větší podpora mladých podnikatelů by nás z té stagnace dokázala dostat?
Já zkrátka souhlasím s tvrzením, že Česko stagnuje. Deset let to bez reforem ještě nějak dojedeme, ale potom už začne průšvih v mnoha oblastech. Najednou se může začít sypat zdravotnictví i sociální služby, a když do toho budeme mít každý rok deficit pět set miliard, tak to bude velký problém.

Jak jsem říkal, mladí se jednak mohou snažit být v těchto věcech víc slyšet. Druhou možností je jít studovat obory, aby pak mohli tyto problémy pomoci řešit. Lidé, kteří u nás rozumí rozpočtovému určení daní, zdravotní prevenci nebo financování obcí, se dají spočítat na prstech jedné ruky. Když se na toto mladí zaměří, tak se mohou stát generací, která bude fungování státu rozumět, nebude ho nenávidět a zaměří se na jeho zlepšování. V PAQ Research pár takových mladých lidí máme a bylo by dobré, kdyby jich bylo víc.

Když se ale podíváme na český vzdělávací systém, tak tu není moc škol, které by byly cíleně zaměřené na veřejnou správu. V zahraničí vychovávají úředníky, Evropská unie na to má programy. U nás ale veřejná správa není obor, který by člověk mohl běžně studovat.
Ty programy vznikají. Jeden je teď nově na VŠE a dělá ho Klára Kalíšková, což je jedna z nejlepších českých ekonomek, která se zaměřuje právě na veřejnou správu. Ona je třeba jednou z mála, tedy odhadem asi tak z deseti lidí, kteří umí modelovat dopady daní na společnost a různé skupiny obyvatel. Dva z těchto lidí mimochodem pracují u nás v PAQ.

Je ale pravda, že v Česku neexistuje žádná School of Public Policy, což je něco, co by měl stát chtít. Dnes se dá jít na CERGE-EI nebo na Institut ekonomických studií na FSV UK, kde se Filip Matějka a Petr Janský snaží s podporou donorů něco dělat. Primárně to ale má být zájem státu, aby vychovával analytiky, úředníky, kteří budou rozumět velkým systémům typu zdravotnictví, kterými protékají stovky miliard. Pak samozřejmě stát musí chtít tyto odborníky zaměstnat a hlavně zaplatit.

Optimisticky si myslím, že současná opozice už chápe, že její předchozí vláda neměla tyto věci připravené a kvůli tomu byla méně úspěšná, než mohla být. Takže věřím, že tam už vědí, že to je k rozumnému řízení státu potřeba.

Zmiňoval jste zdravotnictví, kde jde o obrovské peníze. Co je potřeba dělat, aby české zdravotnictví nestagnovalo a bylo efektivnější?
Myslím, že teď se situaci ve zdravotnictví snaží změnit ministr Adam Vojtěch a ředitel VZP Ivan Duškov. Proti nim ale stojí silné zájmy. Český stát je v řadě oblastí roztříštěný a měl by si vzít zpět část kontroly. Tím nemám na mysli centralizaci ani to, že by se všem aktérům měly vnutit stejné systémy. Ale vezměme si podobnou situaci třeba ve školství. Nikdo systematicky neměří výsledky škol ani jim nedává zpětnou vazbu. Nikdo také nekontroluje, jak školy plní základní úkoly. Třeba při výběru ředitelů si zřizovatel může vybrat, koho chce, a i když komise doporučí jednoho kandidáta, on může zvolit jiného.

V takto roztříštěném systému nemusí stát přebírat odpovědnost od obcí, nemocnic a krajů. Potřebuje ale dobře řídit kvalitu, informační systémy a data. Když chceme mít štíhlý stát, a já tu metaforu nemám rád, musí být v těchto oblastech mimořádně výkonný, aby dokázal zajišťovat kvalitu v samosprávách a přidružených organizacích. To se mu příliš nedaří, i když teď vidím určitou snahu. Bohužel máme dnes také ministra, který je prakticky proti zdravotní prevenci. Chodí po schodech, brání očkování v lékárnách, zdanění alkoholu i přísnější regulaci reklamy na alkohol. Je vlastně absurdní, když ministerstvo pro zdravotní prevenci postupuje proti agendě, kterou má zastupovat.

To už se zase ale vracíme k těm zajištěným mužům ve věku padesát plus, kteří mladým nic nepřinášejí. Ať nekončíme pesimisticky: Čím byste mladé lidi v dnešní době povzbudil?
Asi bych je povzbudil tím, že žijeme ve společnosti, kde v generacích nad nimi málokdo veřejným systémům skutečně rozumí a málokdo se v politice aktivně ozývá. Vzniká tak velké vakuum, které mohou mladí lidé zaplnit. A to jak svou angažovaností a vyžadováním funkčních řešení, tak i tím, že za deset let to budou právě oni, kdo bude tyto systémy opravovat a spravovat. Mají před sebou velký prostor. Je to sice povzbuzení, ale zároveň je to spíš výzva, aby to nevzdávali.

Mohu je však povzbudit i konkrétními příklady. My se v PAQ Research věnujeme tématům, jako jsou vzdělávání, sociální politika nebo daně, a aktuálně budeme například představovat reformu financování obcí. I když na vládu často nadávám, podařilo se nám prosadit spoustu věcí. Jde například o rychlejší oddlužení nebo lépe zacílené sociální dávky. Navrhli jsme také podporu bydlení pro ukrajinské uprchlíky v solidárních domácnostech, kde v prvních měsících bydlelo čtyřicet pět procent z nich. Pomohli jsme navrhnout stabilnější financování podpůrných profesí na školách, což pomůže zejména chudším regionům. Společně s institutem IDEA jsme navíc pomohli připravit reformu třetího pilíře penzijního systému, která je pro mladé lidi velmi výhodná.

Ukazuje se tedy, že když se snažíte a jste vytrvalí, dokážete prosadit mnoho věcí. Právě to vnímám jako hlavní povzbuzení – nepodceňovat vytrvalost. Mladým kolegům u nás, kterým je například dvacet sedm let a bývají už netrpěliví, vždy říkám: „Když mně bylo dvacet sedm, zkoumal jsem v agentuře Median trh pro kuchyňské roboty Thermomix.“ Vytrvalost je zkrátka nesmírně důležitá. Člověk si nesmí myslet, že všeho dosáhne za dva roky.

CONTROL
trváme na odpovědi
VÁCLAV CRHONEK
ZUZANA ČERNÁ
POWERED BY
BOLD NEWS

FIDUROCK

Hodnota postavená na skutečných adresách

Investujte s klidem